

บทที่ 5

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบการใช้จ่ายด้านการเงินที่เป็นงบประมาณแผ่นดินซึ่งถือว่าเป็นที่มาของปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาก็คือไม่ว่าองค์กรตรวจเงินแผ่นดินจะอยู่ในสถานะใดก็ตามประสิทธิภาพในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินแผ่นดินก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควรทำให้ประเทศได้รับผลกระทบจากการสูญเสียเงินงบประมาณแผ่นดิน ถ้าตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพแล้วปัญหาการทุจริตด้านการใช้จ่ายเงินแผ่นดินก็น่าจะลดน้อยลงไปได้ สดง. มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเพียงเฉพาะการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินให้ถูกต้อง ตรวจสอบการเงินของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อปรากฏมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเป็นการทุจริตเกี่ยวกับเงินหรือทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือมีการใช้ หน้าที่และอำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินหรือทรัพย์สินของทางราชการ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจะต้องแจ้งผลการตรวจสอบต่อพนักงานไต่สวนของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และพนักงานไต่สวนของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 มาตรา 46 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 มาตรา 7 การแจ้งผลการตรวจสอบให้หน่วยงานทั้ง 2 หน่วยงานดังกล่าวจะดำเนินการทางอาญากระบวนการดำเนินการของ ป.ป.ท. และ ป.ป.ช. ซึ่งจะดำเนินการเช่นเดียวกันกับที่ สดง. ได้ดำเนินการไปแล้ว คือ การเริ่มทำการไต่สวนและสอบสวนใหม่อีกครั้งทั้ง ๆ ที่การสอบสวนการกระทำผิดนั้น สดง. ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยไม่จำเป็นที่ ป.ป.ท. และ ป.ป.ช. จะต้องทำการสอบสวนใหม่ จึงทำให้เกิดความล่าช้า และซ้ำซ้อนกัน และที่จะเป็นปัญหาก็คือ หากการสอบสวนของ ป.ป.ท. และ ป.ป.ช. ขัดแย้งกับการสอบสวนของ สดง. ก็ต้องยึดผลการสอบสวนของ ป.ป.ท.และ ป.ป.ช. เป็นหลัก เนื่องจาก ป.ป.ท. และ ป.ป.ช. มีอำนาจในการส่งสำนวนให้อัยการเพื่อพิจารณาคำเนินการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องเป็นคดีต่อศาล

ดังนั้นการวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี โดยที่การวิจัยได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยตามที่ระบุไว้ในบทที่ 3 จนกระทั่งได้คำตอบของร่างโครงสร้างองค์ประกอบของกฎหมายที่จะจัดทำ ด้วยวิธีการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เพื่อยืนยัน โครงสร้างกฎหมายอีกครั้ง เพื่อที่จะทำให้คำตอบที่จะนำไปสู่การจัดทำเป็นต้นแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี ที่สามารถจะนำไปใช้บังคับได้โดยให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ได้ร่วมกันออกแบบเพื่อเป็นการยืนยันถึงรูปแบบกฎหมายที่จะจัดทำขึ้นมานั้นสามารถนำไปบังคับใช้ผลตามบริบทของการจัดตั้งศาล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน โดยมีกระบวนการวิธีการจัดทำ การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design)

การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เป็นเทคนิคทางการตลาดเพื่อสังคมนฐานชุมชน (Market Base Community) ที่นำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยให้เป็นวิธีวิทยาการวิจัยวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยที่มุ่งให้ได้คำตอบที่เป็นต้นแบบ หรือ Model ในเรื่องนั้น ๆ โดยมีแนวคิดว่าคำตอบของงานวิจัยที่เป็น Model คำตอบนั้นเป็นข้อค้นพบเบื้องต้นของงานวิจัยซึ่งหากจะมีการนำไปใช้ได้จริงก็ควรจะต้องให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับเรื่องนั้นมีส่วนร่วมในการออกแบบคำตอบโดยตรงที่จะเป็นคำตอบที่เกิดจากความต้องการของประชากรที่มีส่วนได้เสียกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อผู้วิจัยจะนำเอาคำตอบที่ได้มานั้นไปวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับคำตอบที่ได้มาในเบื้องต้นทำให้ได้คำตอบที่เป็นข้อค้นพบสุดท้ายของการวิจัยอันจะเป็นต้นแบบที่สามารถนำไปใช้ได้จริง (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2560) และเป็นวิธีการที่มีการนำไปใช้แล้ว ดังนั้นการวิจัยนี้จึงนำเอาวิธีการจัดการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบมาใช้ในการวิจัยนี้เพื่อให้ได้รูปแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี ที่จะมาจากผลการร่วมออกแบบของประชากรผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงสำหรับการวิเคราะห์ต่อไป

รูปแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี เป็นเพียงข้อค้นพบเบื้องต้นจากผลการวิจัยที่นำไปสู่การจัดทำการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชากรวิจัยที่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ได้ร่วมกันหารูปแบบที่จะนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี ด้วยกระบวนการวิธีการจัดทำ “การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ” (Participatory Design, Co-Design) เพื่อให้กลุ่มประชากรที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมกันออกแบบประเด็นกฎหมายที่จะจัดทำเป็นต้นแบบเพื่อยืนยันผลคำตอบตามสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์กรอบองค์ประกอบที่ได้มาเพื่อหลอมรวมแนวคิดครอบคลุมประเด็นทั้งหมดให้อยู่ภายใต้โครงสร้างเดียวกัน มีความสัมพันธ์

เชื่อมโยงอย่างสมเหตุสมผล สามารถทำให้เกิดความเข้าใจและเห็นภาพรวมได้ชัดเจน ซึ่งเมื่อนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาจัดทำรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะกับการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี แล้ว จะสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังในการนำมาใช้ในการยกระดับคุณภาพตามบริบทของประเทศไทยให้มีความเหมาะสมสอดคล้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กระบวนการดำเนินการในการจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงได้มีส่วนร่วมในการออกแบบโครงสร้างกฎหมาย “กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี” และนำคำตอบที่ได้ไปวิเคราะห์และจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิมเพื่อรองรับการจัดตั้งศาลบัญชี โดยมีกระบวนการดำเนินงานและขั้นตอนแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

เป็นขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดให้มีการมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) หรือ Co-Design ประกอบด้วย

1) การกำหนดประชากรร่วมออกแบบ

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ เป็นประชากรผู้มีส่วนได้เสีย ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี ซึ่งเป็นประชากรกลุ่ม Co-Design รวมทั้งสิ้นจำนวน 16 คน แยกออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มองค์กรที่รับเรื่องต่อจาก สตง. จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มหน่วยตรวจสอบ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มหน่วยรับตรวจ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียทั้ง 4 กลุ่ม แยกเป็นประชากรผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น 2 ชุด คือ ประชากรกลุ่มเฉพาะ กับประชากรกลุ่มผสม

ชุดที่ 1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ หมายถึง ประชากรผู้มีส่วนได้เสียที่มีประสบการณ์ลักษณะงานที่เหมือนหรือคล้ายกันหรือมีหน้าที่เฉพาะในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี มี 4 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน (ดูภาพประกอบที่ 5.1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ) ได้แก่

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มองค์กรที่รับเรื่องต่อจาก สตง. จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มหน่วยตรวจสอบ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มหน่วยรับตรวจ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน

ภาพประกอบที่ 5.1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ชุดที่ 2 ประชากรกลุ่มผสม คือ กลุ่มประชากรที่มาจากประชากรกลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้นแยกมากลุ่มละ 1 คน ผสมรวมเป็น 4 คน ต่อ 1 กลุ่ม จะได้กลุ่มผสม 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มผสม 1 ประกอบด้วย องค์กรที่รับเรื่องต่อจาก สตง. จำนวน 1 คน หน่วยตรวจสอบ จำนวน 1 คน หน่วยรับตรวจ จำนวน 1 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 2 ประกอบด้วย องค์กรที่รับเรื่องต่อจาก สตง. จำนวน 1 คน หน่วยตรวจสอบ จำนวน 1 คน หน่วยรับตรวจ จำนวน 1 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 3 ประกอบด้วย องค์กรที่รับเรื่องต่อจาก สตง. จำนวน 1 คน หน่วยตรวจสอบ จำนวน 1 คน หน่วยรับตรวจ จำนวน 1 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 4 ประกอบด้วย องค์กรที่รับเรื่องต่อจาก สตง. จำนวน 1 คน หน่วยตรวจสอบ จำนวน 1 คน หน่วยรับตรวจ จำนวน 1 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 1 คน (ดูภาพประกอบที่ 5.2 ประชากรกลุ่มผสม)

ภาพประกอบที่ 5.2 ประชากรกลุ่มผสม

เหตุผลของการจัดให้มีประชากร 2 ชุด คือ การจัดให้มีประชากรผู้มีส่วนได้เสียเป็นกลุ่มเฉพาะมักมีประสบการณ์ ลักษณะงานที่เหมือนหรือคล้ายกันและการปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน เมื่อมีการอภิปรายร่วมกันในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีมักจะมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันนัก ดังนั้น ความต้องการให้มีสาระสำคัญของบทบัญญัติกฎหมายที่จะบัญญัติไว้ในกฎหมาย จึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสม มีตำแหน่งประสบการณ์ และการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันอาจจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันตามแต่ประสบการณ์แต่ละคน เมื่อมีการอภิปรายร่วมกันย่อมจะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และปัญหาที่พบต่อกัน ทำให้ความคิดเห็นและความต้องการที่จะให้มีบทบัญญัติกฎหมายอาจเหมือนหรือแตกต่างไปจากกลุ่มเฉพาะก็ได้ (ดูภาพประกอบที่ 5.3 กลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วม Co-Design)

ภาพประกอบที่ 5.3 ประชากรผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วม Co – Design

2) การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design

โดยเหตุที่กำหนดประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม สถานที่จึงต้องแยกเป็น 4 โต๊ะห่างจากกัน เพื่อไม่ให้เกิดการร่วมแสดงความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มรบกวนกัน แต่อยู่ในห้องเดียวกัน จึงจำเป็นที่จะเป็นห้องขนาดใหญ่ ซึ่งการวิจัยนี้ได้ใช้สถานที่ห้อง แมก โนเลีย 2 ชั้น 4 อาคาร Tk. 3 โรงแรม ทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชัน หลักสี่ กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่เลขที่ 54/7 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210 เนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นหนาแน่น และประชากรผู้มีส่วนได้เสียทั้งกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมร่วมจัดทำ Co- Design มีความสะดวกในการเดินทาง (ดูภาพประกอบที่ 5.4 การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design)

ภาพประกอบที่ 5.4 การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design

3) การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำ Co-Design

ผู้วิจัยจัดเตรียมประเด็น โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลและอุปกรณ์เครื่องเขียนสำหรับประชากรที่เข้าร่วมการจัดทำ Co-design และจัดเตรียมกระดาษแผ่นใหญ่พร้อมแท่นที่ตั้งและเครื่องเขียน เพื่อให้ตัวแทนหรือเลขากลุ่มเขียนคำตอบในแต่ละประเด็นจากมติของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำเสนอต่อที่ประชุม

4) การจัดเตรียมเลขานุการกลุ่ม

มีการจัดเตรียมบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นเลขานุการประจำกลุ่ม ๆ ละ 1 คน เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ช่วยชี้แจงวิธีการขั้นตอนการอภิปราย การตอบข้อสงสัยเบื้องต้น และเพื่อทำหน้าที่ในการบันทึกมติของที่ประชุมกลุ่ม (ดูภาพประกอบที่ 5.5 เลขานุการประจำกลุ่ม)

ภาพประกอบที่ 5.5 เลขานุการประจำกลุ่ม

1.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นตอนการดำเนินการ แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงเช้าเป็นการจัดทำ Co-Design กลุ่มเฉพาะ การวิจัยใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง มีการดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม กลุ่มเลือกผู้แทนกลุ่มที่จะทำหน้าที่รายงานผลจากข้อตกลงของกลุ่มต่อกลุ่มอื่น ๆ เมื่อเสร็จสิ้นการร่วมทำ Co-Design

ผู้วิจัยนำเสนอ (โดยใช้ Powerpoint) วัตถุประสงค์ของการวิจัยและ วัตถุประสงค์ของการจัดทำ Co-Design ประเด็นในการอภิปรายสำหรับประชากร Co-Design ที่เป็นประเด็นจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 เพื่อเป็นแนวทางการอภิปรายแต่ไม่จำกัดว่าในการอภิปรายจะต้องยึดตามประเด็นเหล่านั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะสามารถที่จะนำประเด็นอื่น ๆ ที่คิดว่าเหมาะสมมาอภิปรายได้ (ภาพประกอบที่ 5.6 การนำเสนอประเด็น Co-Design)

ภาพประกอบที่ 5.6 การนำเสนอประเด็น Co-Design

คำตอบที่ได้มาจากการอภิปรายในกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มเมื่อมีการนำเสนอต่อที่ประชุมแล้ว ถือว่าเป็นการเสร็จสิ้นการดำเนินการมีส่วนร่วมออกแบบของประชากรกลุ่มเฉพาะซึ่งจะเป็นข้อมูลที่การวิจัยได้นำไปสู่การวิเคราะห์ต่อไป (ดูภาพประกอบที่ 5.7 การนำเสนอผลของกลุ่มเฉพาะ)

ภาพประกอบที่ 5.7 การนำเสนอผลของกลุ่มเฉพาะ

ช่วงบ่าย เป็นการจัดทำ Co-Design กลุ่มผสม การวิจัยใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง มีการดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มเฉพาะ (รูปภาพประกอบที่ 5.8 การนำเสนอผลของกลุ่มผสม)

ภาพประกอบที่ 5.8 การนำเสนอผลของกลุ่มผสม

1.3 ประเด็นการทำ Co-Design โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ได้คำตอบของโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีเพื่อการร่วมออกแบบประชากรสามารถจะปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมได้ตามความต้องการ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้ได้รูปแบบที่สามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับประชากรทั้งกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมได้ร่วมกันอภิปราย ซึ่งอาจจะยึดหรือไม่ยึด ตามประเด็นเหล่านี้ก็ได้หรืออาจมีการเพิ่มเติมบางประเด็นก็ได้

จากโครงสร้างกฎหมายดังกล่าวนี้การวิจัยได้นำเอาประเด็นโครงสร้างกฎหมายไปสู่การจัดทำการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) โดยกำหนดเป็นประเด็น 9 ประเด็น ดังนี้

- 1) ชื่อศาล และ ศาลสังกัด
- 2) คำนิยาม
- 3) ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีพิจารณาพิพากษา
- 4) องค์คณะผู้พิพากษา

5) ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

6) เขตอำนาจศาล

7) ระบบการพิจารณา

8) กระบวนการพิจารณา

9) การบังคับคดี

ประเด็นที่ 1 ชื่อศาล และ ศาลสังกัด

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี หรือ

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีทางบัญชี

เนื่องจากเป็นศาลพิเศษสำหรับการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับคดีทางบัญชีของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ

ประเด็นที่ 2 คำนิยาม

“คดีทางบัญชี” หมายความว่า คดีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำบัญชีงบประมาณแผ่นดิน ในลักษณะการปลอมแปลง ทำบัญชีเท็จ เงินขาดบัญชี

“แผนกคดีทางบัญชี” หมายความว่า แผนกคดีในศาลอาญาที่พิจารณาคดีทางบัญชี

“การไต่สวน” หมายความว่า การพิจารณาพิพากษาคดี โดยที่ศาลตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ศาลจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญหรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของกลุ่มกรณีได้ตามที่เห็นสมควร

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ลงบัญชีรายรับรายจ่ายของหน่วยรับตรวจ

“ผู้พิพากษาสมทบ” หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกาให้เป็นองค์คณะร่วมกับผู้พิพากษาในการพิจารณา พิพากษาคดีทางบัญชีของศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี

“เขตอำนาจศาล” หมายความว่า พื้นที่และอำนาจของศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

(1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม

(2) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

(3) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น

(4) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและตามกฎหมายอื่น

(5) ทุนหมุนเวียน

(6) หน่วยงานอื่นของรัฐ

(7) หน่วยงานที่รัฐมิได้จัดตั้งขึ้นแต่ได้รับเงินอุดหนุน หรือกิจการที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สิน ลงทุนจากหน่วยรับตรวจตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (6) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับเงินอุดหนุนหรือกิจการ ดังกล่าว

(8) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบหรือที่มี กฎหมายกำหนดให้มีสิทธิร้องขอให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ

ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณาพิพากษา

ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย

(1) คดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

(2) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดำพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

(3) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้

(4) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

(5) คดีทางบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

(6) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158

(7) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 เช่น การปลอมใบเสร็จรับเงิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264

(8) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินให้น้อยกว่าจำนวนเงินที่ได้รับชำระ

(9) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154

(10) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341

(11) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานยกยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352

ประเด็นที่ 4 องค์คณะผู้พิพากษา

(1) ในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีทุกศาลกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา จำนวน 3 คน
คือ

(1.1) ผู้พิพากษาศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่
ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

(1.2) ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี จำนวน 1 คน

(2) ผู้พิพากษาสมทบ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดี
ร่วมกับผู้พิพากษา จึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

(2.1) มีสัญชาติไทย

(2.2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์

(2.3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชี
รับอนุญาต

(2.4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีที่มีประสบการณ์ไม่น้อย
กว่า 10 ปี

(2.5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(2.6) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือล้มละลาย

(2.7) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ
สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(2.8) ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา

(2.9) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ
หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐ

(2.10) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือน
ไม่สมประกอบหรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้พิพากษาสมทบหรือเป็น โรค ดังนี้

1. โรครึ้นในระยะเวลาติดต่อหรือในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม

2. วัณโรคในระยะอันตราย

3. โรคเท้าช้างในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม

4. โรคติดยาเสพติดให้โทษ

5. โรคพิษสุราเรื้อรัง

(2.11) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง กรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ใน
พรรคการเมือง สมาชิกรัฐสภา ผู้บริหาร หรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ผู้บริหารราชการส่วนท้องถิ่น

หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการอัยการ ข้าราชการตำรวจ ทนายความ หรือเป็นเจ้าหน้าที่ในศาล ในสำนักงานอัยการ หรือในสถานีตำรวจ

การได้มาซึ่งผู้พิพากษาสมทบ ใช้วิธีการสรรหา

วาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ มีกำหนดเวลา 3 ปี และไม่สามารถดำรงตำแหน่ง ติดต่อกันได้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีการสร้างอิทธิพลที่จะเกิดการแสวงหาประโยชน์ จากการเป็นผู้พิพากษาสมทบได้

ประเด็นที่ 5 ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี โดยมีผู้พิพากษา จำนวน 2 นาย พิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบจำนวน 1 นาย

ประเด็นที่ 6 เขตอำนาจศาล

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดย

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีกลาง รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชี ของหน่วยรับตรวจในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดีความผิดทางบัญชีในแต่ละภูมิภาคตั้งอยู่ใน 9 ภูมิภาค คือ

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาคที่ 1 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสระบุรี

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาคที่ 2 ตั้งอยู่ที่จังหวัดระยอง

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาคที่ 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาคที่ 4 ตั้งอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาคที่ 5 ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาคที่ 6 ตั้งอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาคที่ 7 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสมุทรสงคราม

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาคที่ 8 ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาคที่ 9 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสงขลา

ประเด็นที่ 7 ระบบการพิจารณา

ระบบการพิจารณาคดีใช้ระบบการไต่สวน โดยให้เป็นหน้าที่และอำนาจแก่ผู้พิพากษา ในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทั้งปวงที่จำเป็น เรียกเอกสารได้ทุกประเภทจากทุกหน่วยงานรัฐ

แม้จะเป็นเอกสารที่มีชั้นความลับ และเรียกพยานบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนมาให้การ หรือตอบข้อซักถามด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีมีอำนาจที่จะทำการคัดลอกเอกสารต่าง ๆ ที่เห็นว่าจำเป็นในการควบคุมตรวจสอบ และขอให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งเอกสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหน่วยงานนั้น ๆ มายังศาลเพื่อรับการตรวจสอบได้ และผู้พิพากษาที่รับผิดชอบสำนวนสามารถร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางเทคนิค และสามารถไปตรวจสอบด้วยตนเอง ณ ที่ทำการของหน่วยงานนั้น ๆ ได้

ประเด็นที่ 8 กระบวนการพิจารณา

ผู้มีสิทธิฟ้อง

1) สตง.มีสิทธิฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการ ในกรณีที่ สตง. ตรวจสอบพบการทุจริตจากการตรวจสอบบัญชีประจำปีงบประมาณ หรือจากการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

2) ประชาชน มีสิทธิฟ้องในกรณีที่เป็นผู้เสียหาย จากการไม่ได้รับเงินจากหน่วยรับตรวจ ตามสิทธิที่ตนพึงได้รับ

3) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

4) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

การพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น

การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ โดยอนุโลม และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้

การอุทธรณ์ และผลการอุทธรณ์

ให้คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้ในกรณีข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริง

การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์มาใช้บังคับ โดยอนุโลม และให้ถือว่าคำพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

ประเด็นที่ 9 การบังคับคดี

การบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและในส่วนการยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน

การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งทีศาลสั่งยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้พนักงานอัยการ หรือ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แล้วแต่กรณี เป็นผู้ทำหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี มีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจาก พนักงานอัยการ หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี

การบังคับคดีข้างต้นให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งทีศาลสั่งริบถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย

1.4 ผลการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มได้อภิปรายร่วมกันในประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อหาคำตอบที่จะเป็นรูปแบบของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีและได้คำตอบแยกตามประเด็น ดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มองค์กรที่รับเรื่องต่อจาก สตง. จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มหน่วยตรวจสอบ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มหน่วยรับตรวจ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน

แต่ละกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันในประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อหาคำตอบที่จะเป็นรูปแบบของโครงสร้างกฎหมายว่าด้วยกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีโดยกำหนดเป็นประเด็น 9 ประเด็น และได้คำตอบแยกตามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ชื่อศาล และ ศาลสังกัด

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี หรือ

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีทางบัญชี

เนื่องจากเป็นศาลพิเศษสำหรับการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับคดีทางบัญชีของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ

คำตอบที่ได้มีดังนี้

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับการจัดตั้งเป็นศาลในสังกัดศาลยุติธรรม และกลุ่มเฉพาะ 1-3 เห็นด้วยกับการให้สังกัดศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และใช้ชื่อ “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีทางบัญชี” ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยกับชื่อศาลอาญาแผนกคดีบัญชี ตัดคำว่า “ทาง” ออก กลุ่มเฉพาะ 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ใช้ชื่อ ศาลอาญาคดีทุจริตการเงินการคลังของรัฐ

ประเด็นที่ 2 คำนิยาม

“คดีทางบัญชี” หมายความว่า คดีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำบัญชีงบประมาณแผ่นดิน ในลักษณะการปลอมแปลง ทำบัญชีเท็จ เงินขาดบัญชี

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับ คำนิยาม “คดีทางบัญชี” กลุ่มเฉพาะ 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คดีทางบัญชี หมายความว่า คดีเกี่ยวกับรูปแบบทำบัญชีตามมาตรฐานวิชาชีพ การทำบัญชีในลักษณะคดีประเภทต่าง ๆ และกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นควรเพิ่ม คดีบัญชี ให้ครอบคลุมถึงการตรวจสอบจำเป็นต้องระงับ หรือมีผู้เสียหายด้วย

“แผนกคดีทางบัญชี” หมายความว่า แผนกคดีในศาลอาญาที่พิจารณาคดีทางบัญชี

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ คำนิยาม “แผนกคดีทางบัญชี” แต่มีกลุ่มเฉพาะ 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มเติม แผนกคดีทางบัญชี หมายถึง แผนกคดีในศาลอาญาคดีทุจริตที่พิจารณาคดีทางบัญชี

“การไต่สวน” หมายความว่า การพิจารณาพิพากษาคดี โดยที่ศาลตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ศาลจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญหรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยกับ คำนิยาม “การไต่สวน” แต่กลุ่มเฉพาะ 3 เห็นควรให้ตัดออก เนื่องจากจะเป็นไปตามลักษณะของการไต่สวนอยู่แล้ว

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ลงบัญชีรายรับรายจ่ายของหน่วยรับตรวจ

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มเฉพาะ 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย กลุ่มเฉพาะ 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรกำหนด “ผู้ถูกกล่าวหา” ครอบคลุมผู้ตรวจสอบ และผู้มีอำนาจอนุมัติด้วย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ส่วนกลุ่มเฉพาะ 3 ควรแก้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดคดีทางบัญชี

“ผู้พิพากษาสมทบ” หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกาให้เป็นองค์คณะร่วมกับผู้พิพากษาในการพิจารณา พิพากษาคดีทางบัญชีของศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มเฉพาะ 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มประสบการณ์ให้มีประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี อาจจะจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ในอนาคต

“เขตอำนาจศาล” หมายความว่า พื้นที่และอำนาจของศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วย

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

(1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม

(2) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

(3) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น

(4) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและตามกฎหมายอื่น

(5) ทูตหมุนเวียน

(6) หน่วยงานอื่นของรัฐ

(7) หน่วยงานที่รัฐมิได้จัดตั้งขึ้นแต่ได้รับเงินอุดหนุน หรือกิจการที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สิน ลงทุนจากหน่วยรับตรวจตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (6) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับเงินอุดหนุน หรือกิจการ ดังกล่าว

(8) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ หรือที่มี กฎหมายกำหนดให้มีสิทธิร้องขอให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มเฉพาะ 2 ไม่เห็นด้วย ให้ตัดคำนิยามคำว่า “หน่วยรับตรวจ” ออก และกลุ่มเฉพาะ 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มคำนิยามผู้พิพากษา และกองทุนสหกรณ์หน่วยงานที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ เพิ่มเป็นข้อ 9

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรทั้ง 4 กลุ่ม ในเรื่องคำนิยามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคำนิยาม แต่มีคำแนะนำจากกลุ่มประชากร

1) คดีทางบัญชี หมายความว่า คดีเกี่ยวกับรูปแบบทำบัญชีตามมาตรฐานวิชาชีพการทำบัญชีในลักษณะคดีประเภทต่าง ๆ และกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นควรเพิ่ม คดีบัญชี ให้ครอบคลุมถึงการตรวจสอบ

2) แผนกคดีทางบัญชี หมายถึง แผนกคดีในศาลอาญาคดีทุจริตที่พิจารณาคดีทางบัญชี

3) “ผู้ถูกกล่าวหา” ให้เพิ่มบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย ควรกำหนด “ผู้ถูกกล่าวหา” ครอบคลุมผู้ตรวจสอบ และผู้มีอำนาจอนุมัติด้วย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ควรแก้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดคดีทางบัญชี

4) “ผู้พิพากษาสมทบ” ให้เพิ่มประสบการณ์ให้มีประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี อาจจะจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ในอนาคต

5) ให้เพิ่มคำนิยาม ผู้พิพากษา และ

6) “หน่วยรับตรวจ” เพิ่มข้อ 9 กองทุนสหกรณ์หน่วยงานที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ

ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณาพิพากษา

ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย

1) คดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

2) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

3) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้

4) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

5) คดีทางบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

6) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์สินหรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158

7) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 เช่น การปลอมใบเสร็จรับเงิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264

8) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินให้น้อยกว่าจำนวนเงินที่ได้รับชำระ

9) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154

10) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341

11) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มเฉพาะ 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้ประเภทคดีข้อ 5-6 ให้รวมกัน ข้อ 10 ถึง 11 ให้ตัดออก ให้ตัดออกเรื่องการยกยอกหรือนื้อ โกงของเอกชน สามารถไปแจ้งความได้อยู่แล้วเป็นความผิดต่อส่วนตัว อยากให้เจาะจงความผิดในส่วนของความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ให้เพิ่มข้อ 10 มาตรา 151 ความผิดต่อเจ้าพนักงานจัดการทรัพย์สินในทางเสียหาย เช่น เป็นเจ้าหน้าที่จัดทำราคากลางสูง ทำให้ทางราชการเสียหาย และกลุ่มเฉพาะ 2 ให้ตัดข้อ 1 ออก เนื่องจากเป็นคดีทางปกครอง มีวิธีปฏิบัติถ้าหน่วยงานของรัฐทำผิด สตง.ตรวจสอบก็ดำเนินการทางปกครอง และตัดข้อ 2 ออก และกลุ่มเฉพาะ 4 ให้เพิ่มเติมมาตรา 157

ประเด็นที่ 4 องค์คณะผู้พิพากษา

1) ในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีทุกศาลกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา จำนวน 3 คน คือ

(1) ผู้พิพากษาศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

(2) ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี จำนวน 1 คน

2) ผู้พิพากษาสมทบ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษา จึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์

(3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า

10 ปี

(5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มเฉพาะ 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้ตัด 2.3 “และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” และเพิ่ม 2.4 ด้านการตรวจบัญชีภาครัฐ และกลุ่มเฉพาะ 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรณีหน่วยบังคับคดีตัด สตง.ออก กลุ่มเฉพาะ 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรณีการจะดำเนินคดีฟอกเงินก็จะมีกระบวนการในส่วนต่างหาก ไม่น่าจะนำมารวมกัน และหน่วยบังคับคดี ไม่เห็นด้วย ควรเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดี และกลุ่มเฉพาะ 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้ตัดพนักงานอัยการออกเพิ่มเป็นสำนักงานอัยการสูงสุด เพิ่มสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (คูตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะ

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ประเด็นที่ 1 ชื่อศาล และ ศาลสังกัด				
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี	✗	✗	✗	✓
ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 2 คำนิยาม				
“คดีทางบัญชี”	✓	✓	✓	✓
“แผนกคดีทางบัญชี”	✓	✓	✓	✓
“การได้สวน”	✓	✓	✓	✓
“ผู้ถูกกล่าวหา”	✓	✓	✓	✓
“ผู้พิพากษาสมทบ”	✓	✓	✓	✓
“เขตอำนาจศาล”	✓	✓	✓	✓
“หน่วยรับตรวจ”	✓	✗	✓	✓
ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณา				
(1) คดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561	✓	✗	✓	✓
(2) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดำพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560	✓	✗	✓	✓
(3) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้	✓	✓	✓	✓
(4) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ	✓	✓	✓	✓
(5) คดีทางบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147	✓	✓	✓	✓
(6) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158	✓	✓	✓	✓
(7) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
(8) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162	✓	✓	✓	✓
(9) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154	✓	✓	✓	✓
(10) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341	✗	✓	✓	✓
(11) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352	✗	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 4 องค์คณะผู้พิพากษา				
(1) ในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีทุกศาลกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา จำนวน 3 คน คือ				
(1.1) ผู้พิพากษาศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน	✓	✓	✓	✓
(1.2) ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี จำนวน 1 คน	✓	✓	✓	✓
(2) ผู้พิพากษาสมทบ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษา จึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้				
(2.1) มีสัญชาติไทย	✓	✓	✓	✓
(2.2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์	✓	✓	✓	✓
(2.3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	✓	✓	✓	✓
(2.4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชี ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี	✓	✓	✓	✓
(2.5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ประเด็นที่ 5 ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ				
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี โดยมีผู้พิพากษาจำนวน 2 นาย พิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบจำนวน 1 นาย	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 6 เขตอำนาจศาล				
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดยศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีกลาง รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชีของหน่วยรับตรวจในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร	✓	✓	✓	✓
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดีความผิดทางบัญชีในแต่ละภูมิภาคตั้งอยู่ใน 9 ภูมิภาค	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 7 ระบบการพิจารณา				
ระบบการพิจารณาคดีใช้ระบบการไต่สวน	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 8 กระบวนการพิจารณา				
ผู้มีสิทธิฟ้อง				
1. สตง.มีสิทธิฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการ ในกรณีที่ สตง.ตรวจสอบพบการทุจริตจากการตรวจสอบบัญชีประจำปีงบประมาณ หรือจากการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย	✓	✓	✓	✓
2. ประชาชน มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ เป็นผู้เสียหาย จากการไม่ได้รับเงินจากหน่วยรับตรวจตามสิทธิที่ตนพึงได้รับ	✓	✓	✓	✓
3. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ ได้รับเรื่องแจ้งผล	x	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
การตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย				
4. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย	✘	✓	✓	✓
การพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้	✓	✓	✓	✓
การอุทธรณ์ และผลการอุทธรณ์ ให้คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้ในกรณีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ถือว่าคำพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 9 การบังคับคดี				
การบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	✓	✓	✓	✓
การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
หน่วยงานบังคับคดี				
พนักงานอัยการ	✓	✓	✗	✓
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	✓	✗	✗	✓
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	✓	✓	✗	✓
กระบวนการบังคับคดี				
ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี	✓	✓	✓	✓
เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานบังคับคดี	✓	✓	✓	✓
มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี	✓	✓	✓	✓

*กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มองค์กรที่รับเรื่องต่อจาก สตง.

*กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มหน่วยตรวจสอบ

*กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มหน่วยรับตรวจ

*กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.5 ผลการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มผสม

ช่วงบ่าย เป็นการจัดทำ Co-Design สำหรับกลุ่มผสม การร่วมกันปรึกษาหารือและอภิปรายในกลุ่มใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง การดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มเฉพาะในช่วงเช้า

ประชากรกลุ่มผสมที่มาจาก การนำเอาประชากรกลุ่มเฉพาะกลุ่มละ 1 คนมารวมกันเป็น 4 กลุ่ม จะทำให้เกิดความหลากหลายซึ่งหากนำเอาประเด็นในการทำ Co-Design เดียวกับประชากรกลุ่มเฉพาะจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนตามประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีความคิดเห็นที่คล้อยตามกันหรือขัดแย้งกันก็ได้ แต่ก็ต้องมีคำตอบที่เป็นมติร่วมกันของกลุ่มผสมนั้น (ดูภาพประกอบที่ 5.9 ประชากรกลุ่มผสมร่วมปรึกษาหารือ อภิปรายในการร่วมออกแบบ Co-Design)

ภาพประกอบที่ 5.9 ประชากรกลุ่มผสมร่วมปรึกษาหารือ อภิปรายในการร่วมออกแบบ Co-Design

กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม ภายหลังจากร่วมปรึกษาหารือและอภิปรายร่วมกันแล้ว ให้กลุ่มเลือกตัวแทนกลุ่มที่จะทำหน้าที่นำเสนอหรือรายงานผลจากข้อตกลงของกลุ่ม

ผลของคำตอบที่ได้จากการร่วมออกแบบ Co-Design ประชากรกลุ่มผสม ดังนี้
ประเด็นที่ 1 ชื่อศาล และ ศาลสังกัด

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี หรือ

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีทางบัญชี

เนื่องจากเป็นศาลพิเศษสำหรับการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับคดีทางบัญชีของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับการจัดตั้งเป็นศาลในสังกัดศาลยุติธรรม และ เห็นด้วยกับการใช้ชื่อศาล “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีทางบัญชี”

ประเด็นที่ 2 คำนิยาม

“คดีทางบัญชี” หมายความว่า คดีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำบัญชีงบประมาณแผ่นดิน ในลักษณะการปลอมแปลง ทำบัญชีเท็จ เงินขาดบัญชี

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับคำนิยาม“คดีทางบัญชี” กลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “ตามมาตราฐานการจัดทำบัญชี” มาตราฐานการบัญชี กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “การทุจริตในการจัดทำบัญชี” กลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “การบัญชีในรูปแบบมาตรฐานการบัญชี”

“แผนกคดีทางบัญชี” หมายความว่า แผนกคดีในศาลอาญาที่พิจารณาคดีทางบัญชี

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับคำนิยาม“แผนกคดีทางบัญชี”

“การไต่สวน” หมายความว่า การพิจารณาพิพากษาคดี โดยที่ศาลตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ศาลจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญหรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร

ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับคำนิยาม กลุ่มผสม 2 เห็นควรให้ตัด “การไต่สวน” ออก

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ลงบัญชีรายรับรายจ่ายของหน่วยรับตรวจ

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับคำนิยาม กลุ่มผสม 1 และกลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ ผู้ถูกกล่าวหา หมายความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี อนุมัติ และอนุญาต” กลุ่มผสม 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ ผู้ถูกกล่าวหา หมายความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดคดีทางบัญชี” และกลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “ครอบคลุมตลอดผู้มีอำนาจหรือผู้ได้รับมอบหมาย”

“ผู้พิพากษาสมทบ” หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกาให้เป็นองค์คณะร่วมกับผู้พิพากษาในการพิจารณา พิพากษาคดีทางบัญชีของศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับคำนิยาม

“เขตอำนาจศาล” หมายความว่า พื้นที่และอำนาจของศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับคำนิยาม

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

(1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม

(2) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

- (3) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น
- (4) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและตามกฎหมายอื่น
- (5) ทุณหมนเวียน
- (6) หน่วยงานอื่นของรัฐ
- (7) หน่วยงานที่รัฐมิได้จัดตั้งขึ้นแต่ได้รับเงินอุดหนุน หรือกิจการที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สิน ลงทุนจากหน่วยรับตรวจตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (6) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับเงินอุดหนุนหรือกิจการ ดังกล่าว

(8) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ หรือที่มีกฎหมายกำหนดให้มีสิทธิร้องขอให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นต่างกัน 2 ทาง คือ กลุ่มผสม 1 และกลุ่มผสม 2 เห็นควรให้ตัดคำนิยาม “หน่วยรับตรวจ” ออก กลุ่มผสม 3 และกลุ่มผสม 4 เห็นด้วยกับคำนิยาม

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรทั้ง 4 กลุ่ม ในเรื่องคำนิยามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคำนิยาม แต่มีคำแนะนำจากกลุ่มประชากร

1) กลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “ตามมาตรฐานการจัดทำบัญชี” มาตรฐานการบัญชี กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “การทุจริตในการจัดทำบัญชี” กลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “การบัญชีในรูปแบบมาตรฐานการบัญชี”

2) คำนิยาม “ผู้ถูกกล่าวหา” กลุ่มผสม 1 และกลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ ผู้ถูกกล่าวหา หมายความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี อนุมัติ และอนุญาต” กลุ่มผสม 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ ผู้ถูกกล่าวหา หมายความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดคดีทางบัญชี” และกลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “ครอบคลุมตลอดผู้มีอำนาจหรือผู้ได้รับมอบหมาย”

นอกจากนี้ กลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้กำหนดคำนิยามเพิ่มคำว่า “ผู้กล่าวหา” โดยให้ผู้วิจัยค้นคว้าคำที่เหมาะสมต่อไป กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้กำหนดคำนิยามเพิ่มคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” กลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้กำหนดคำนิยามเพิ่มคำว่า “ผู้ร่วมกระทำความผิด”

ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณาพิพากษา

ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย

- 1) คดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561
- 2) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดำพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

3) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้

4) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

5) คดีทางบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานชกยกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

6) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158

7) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 เช่น การปลอมใบเสร็จรับเงิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264

8) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินให้น้อยกว่าจำนวนเงินที่ได้รับชำระ

9) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154

10) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341

11) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานชกยก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352

ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่ มีความเห็นให้ตัดคดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และคดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และคดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานชกยก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 ออก และกลุ่มผสม 4 เห็นด้วย มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้ควรเพิ่มมาตรฐานการบัญชีของวิชาชีพบัญชี

ประเด็นที่ 4 องค์คณะผู้พิพากษา

1) ในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีทุกศาลกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา จำนวน 3 คน คือ

(1) ผู้พิพากษาศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

(2) ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี จำนวน 1 คน

2) ผู้พิพากษาสมทบ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษา จึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์
- (3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- (4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี

(5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

การได้มาซึ่งผู้พิพากษาสมทบ ใช้วิธีการสรรหา

วาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ มีกำหนดเวลา 3 ปี และไม่สามารถดำรงตำแหน่ง ติดต่อกันได้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการสร้างอิทธิพลที่จะเกิดการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นผู้พิพากษาสมทบได้

ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ และกลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อ 2 ว่าข้อ 3) ควรตัดเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และ 4) มีความรู้ด้านการตรวจสอบบัญชีการเงินการคลังในภาครัฐ กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อ 2 ผู้พิพากษาสมทบ ให้ตัด “ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” ออก และข้อ 4) เพิ่มเติม “มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบบัญชีเพิ่มภาครัฐที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปีให้ระยะเวลาเริ่มต้นเวลาสิ้นสุดในการนับระยะเวลา 10 ปี”

ประเด็นที่ 5 ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี โดยมีผู้พิพากษาจำนวน 2 นาย พิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบจำนวน 1 นาย

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับประเด็นนี้

ประเด็นที่ 6 เขตอำนาจศาล

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดย

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีกลางรับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชีของหน่วยรับตรวจในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดีความผิดทางบัญชีในแต่ละภูมิภาคตั้งอยู่ใน 9 ภูมิภาค

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับประเด็นนี้

ประเด็นที่ 7 ระบบการพิจารณา

ระบบการพิจารณาคดีใช้ระบบการไต่สวน โดยให้เป็นหน้าที่และอำนาจแก่ผู้พิพากษาในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทั้งปวงที่จำเป็น เรียกเอกสารได้ทุกประเภทจากทุกหน่วยงานรัฐ แม้จะเป็นเอกสารที่มีชั้นความลับ และเรียกพยานบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกคนมาให้การ หรือตอบข้อซักถามด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีมีอำนาจที่จะทำการคัดลอกเอกสารต่าง ๆ ที่เห็นว่าจำเป็นในการควบคุมตรวจสอบ และขอให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งเอกสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหน่วยงานนั้น ๆ มายังศาลเพื่อรับการตรวจสอบได้ และผู้พิพากษาที่รับผิดชอบสำนวนสามารถร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางเทคนิค และสามารถไปตรวจสอบด้วยตนเอง ณ ที่ทำการของหน่วยงานนั้น ๆ ได้

สรุปคำตอบที่ได้มา ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับประเด็นนี้

ประเด็นที่ 8 กระบวนการพิจารณา

ผู้มีสิทธิฟ้อง

1) สตง.มีสิทธิฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการ ในกรณีที่ สตง. ตรวจสอบพบการทุจริตจากการตรวจสอบบัญชีประจำปีงบประมาณ หรือจากการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

2) ประชาชน มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ เป็นผู้เสียหาย จากการไม่ได้รับเงินจากหน่วยรับตรวจตามสิทธิที่ตนพึงได้รับ

3) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

4) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

การพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น

การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้

การอุทธรณ์ และผลการอุทธรณ์

ให้ดูความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้ในกรณีข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริง

การพิจารณาและการชี้ขาดคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีให้นำบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดคดีในชั้น อุทธรณ์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ถือว่าคำพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วย แต่กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่อง กระบวนการพิจารณาข้อ 2 กรณีประชาชน มีสิทธิฟ้อง ตัดออก และการพิจารณาและผลการ พิจารณาในศาลชั้นต้น นำกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม เพิ่มข้อความ “เท่าที่ไม่ขัดต่อระบบไตสวน” กลุ่มผสม 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมควรตัดข้อ 3 และข้อ 4 กรณี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้อง เนื่องจากการเข้าชั้น ควรให้หน่วยเดียวคือ สตง. ดำเนินการตามข้อ 1 และกลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรตัด ข้อ 1 กรณี สตง. มีสิทธิฟ้องออก

ประเด็นที่ 9 การบังคับคดี

การบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาและในส่วนการยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้เป็นไป ตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน

การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่ง ยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ในสิบปีนับแต่วันที่ มีคำพิพากษาถึงที่สุด และให้พนักงานอัยการ หรือ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจ ในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับ คดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับ แจ้งจากพนักงานอัยการ หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือ ค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี

การบังคับคดีข้างต้นให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งริบ ถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วย แต่กลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องหน่วยงานบังคับคดีตัด สตง.ออก เนื่องจากไม่ควรเป็นหน่วยงานที่ฟ้องและดำเนินคดีอาญากลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องควรเปลี่ยนคำว่า “พนักงานอัยการ” เป็น “สำนักงานอัยการสูงสุด” กลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้ตัดคำว่า “หน่วยงานบังคับคดีออกไป” เนื่องจากเป็นหน้าที่และอำนาจของกรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลคำตอบจากกลุ่มผสม

1) ประเด็นที่ 1 ชื่อศาลและศาลสังกัด ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับการจัดตั้งเป็นศาลในสังกัดศาลยุติธรรม ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วยศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีทางบัญชี

2) ประเด็นที่ 2 คำนิยาม ประชากรทุกกลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วย และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

(1) กลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “ตามมาตรฐานการจัดทำบัญชี” มาตรฐานการบัญชี กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “การทุจริตในการจัดทำบัญชี” กลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “การบัญชีในรูปแบบมาตรฐานการบัญชี”

(2) คำนิยาม “ผู้ถูกกล่าวหา” กลุ่มผสม 1 และกลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ ผู้ถูกกล่าวหา หมายความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี อนุมัติ และอนุญาต” กลุ่มผสม 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ ผู้ถูกกล่าวหา หมายความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดคดีทางบัญชี” และกลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “ครอบคลุมตลอดผู้มีอำนาจหรือผู้ได้รับมอบหมาย”

นอกจากนี้ กลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้กำหนดคำนิยามเพิ่มคำว่า “ผู้กล่าวหา” โดยให้ผู้วิจัยค้นคว้าคำที่เหมาะสมต่อไป กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้กำหนดคำนิยามเพิ่มคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” กลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้กำหนดคำนิยามเพิ่มคำว่า “ผู้ร่วมกระทำผิด”

3) ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีพิจารณาพิพากษา ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่ มีความเห็นให้ตัดคดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และคดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดำพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และคดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานยักยอก ตามประมวล

กฎหมายอาญา มาตรา 352 ออก และกลุ่มผสม 4 เห็นด้วย มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้ควรเพิ่มมาตรฐานการบัญชีของวิชาชีพบัญชี

4) ประเด็นที่ 4 องค์คณะผู้พิพากษา ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วย และกลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อ 2 3) ควรตัดเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และ 2 4) มีความรู้ด้านการตรวจสอบบัญชีการเงินการคลังในภาครัฐ กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อ 2 ผู้พิพากษาสมทบ ให้ตัด “ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” ออก และข้อ 2.4 เพิ่มเติม “มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบบัญชีเพิ่มภาครัฐที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปีให้ระบบเวลาเริ่มต้นเวลาสิ้นสุดในการนับระยะเวลา 10 ปี”

5) ประเด็นที่ 5 ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วย

6) ประเด็นที่ 6 เขตอำนาจศาล ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วย

7) ประเด็นที่ 7 ระบบการพิจารณา ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วย

8) ประเด็นที่ 8 กระบวนการพิจารณา ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วย แต่กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องกระบวนการพิจารณาข้อ 2 กรณีประชาชน มีสิทธิฟ้องคัดออก และการพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น นำกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม เพิ่มข้อความ “เท่าที่ไม่ขัดต่อระบบไตสวน” กลุ่มผสม 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมควรตัดข้อ 3-4 กรณีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้อง เนื่องจากเป็นการซ้ำซ้อนควรให้หน่วยเดียวคือ สตง. ดำเนินการตามข้อ 1 และกลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรตัด ข้อ 1 กรณี สตง.มีสิทธิฟ้องออก

9) ประเด็นที่ 9 การบังคับคดี ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วย แต่กลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องหน่วยงานบังคับคดีตัด สตง.ออก เนื่องจากไม่ควรเป็นหน่วยงานที่ฟ้องและดำเนินคดีอาญา กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องควรเปลี่ยนคำว่า “พนักงานอัยการ” เป็น “สำนักงานอัยการสูงสุด” กลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้ตัดคำว่า “หน่วยงานบังคับคดีออกไป” เนื่องจากเป็นหน้าที่และอำนาจของกรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อได้คำตอบแล้วจึงได้จัดทำตารางเปรียบเทียบคำตอบจากประชากรกลุ่มผสม ดังที่ได้คำตอบมาข้างต้น (ดูตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มผสม

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ประเด็นที่ 1 ชื่อศาล และ ศาลสังกัด				
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี	x	x	x	x
ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 2 คำนิยาม				
“คดีทางบัญชี”	✓	✓	✓	✓
“แผนกคดีทางบัญชี”	✓	✓	✓	✓
“การไต่สวน”	✓	x	✓	✓
“ผู้ถูกกล่าวหา”	✓	✓	✓	✓
“ผู้พิพากษาสมทบ”	✓	✓	✓	✓
“เขตอำนาจศาล”	✓	✓	✓	✓
“หน่วยรับตรวจ”	x	x	✓	✓
ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณา				
(1) คดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561	x	x	x	✓
(2) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดังตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560	x	x	x	✓
(3) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้	✓	✓	✓	✓
(4) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ	✓	✓	✓	✓
(5) คดีทางบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานชักยอดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147	✓	✓	✓	✓
(6) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158	✓	✓	✓	✓
(7) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
(8) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162	✓	✓	✓	✓
(9) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154	✓	✓	✓	✓
(10) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341	✓	✗	✗	✓
(11) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352	✓	✗	✗	✓
ประเด็นที่ 4 องค์คณะผู้พิพากษา				
(1) ในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีทุกศาลกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา จำนวน 3 คน คือ (1.1) ผู้พิพากษาศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน	✓	✓	✓	✓
(1.2) ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี จำนวน 1 คน	✓	✓	✓	✓
(2) ผู้พิพากษาสมทบ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษา จึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้				
(2.1) มีสัญชาติไทย	✓	✓	✓	✓
(2.2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์	✓	✓	✓	✓
(2.3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	✓	✓	✓	✓
(2.4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชี ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี	✓	✓	✓	✓
(2.5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ประเด็นที่ 5 ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ				
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี โดยมีผู้พิพากษาจำนวน 2 นาย พิจารณาคดีทางบัญชี ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบจำนวน 1 นาย	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 6 เขตอำนาจศาล				
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดยศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีกลาง รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชีของหน่วยรับตรวจในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร	✓	✓	✓	✓
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดีความผิดทางบัญชีในแต่ละภูมิภาค ตั้งอยู่ใน 9 ภูมิภาค	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 7 ระบบการพิจารณา				
ระบบการพิจารณาคดีใช้ระบบการไต่สวน	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 8 กระบวนการพิจารณา				
ผู้มีสิทธิฟ้อง				
1. สตง.มีสิทธิฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุด ดำเนินการ ในกรณีที่ สตง.ตรวจสอบพบการทุจริตจากการตรวจสอบบัญชีประจำปีงบประมาณ หรือจากการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย	✓	✓	✓	✗
2. ประชาชน มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ เป็นผู้เสียหาย จากการไม่ได้รับเงินจากหน่วยรับตรวจตามสิทธิที่ตนพึงได้รับ	✓	✗	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
3. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย	✓	✓	✗	✓
4. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย	✓	✓	✗	✓
การพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้	✓	✓	✓	✓
การอุทธรณ์ และผลการอุทธรณ์ ให้คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้ในกรณีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ถือว่าคำพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 9 การบังคับคดี				
การบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระ เงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือ สั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับ แต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด	✓	✓	✓	✓
หน่วยงานบังคับคดี				
พนักงานอัยการ	✓	✓	✓	✗
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	✗	✓	✓	✗
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ	✓	✓	✓	✗
กระบวนการบังคับคดี				
ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี	✓	✓	✓	✓
เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และ อำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ ได้รับแจ้งจากหน่วยงานบังคับคดี	✓	✓	✓	✓
มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือ ค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี	✓	✓	✓	✓

1.6 การเปรียบเทียบผลการทำ Co-Design ระหว่างกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

จากผลของการวิเคราะห์โครงสร้างรูปแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี ตามประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี ประชากร ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสมตามที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น เมื่อนำเอาคำตอบที่ได้มา เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสมพบว่า ประเด็นส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันยกเว้น บางประเด็นที่มีคำตอบแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม มีความเห็นที่แตกต่างกัน ในโครงสร้าง กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี เป็นดังนี้

- 1) ประเด็น ชื่อศาล และ ศาลสังกัด

กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสมทั้งหมดไม่เห็นด้วยกับชื่อ “ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี” แต่เห็นด้วยกับการจัดตั้งเป็นศาลในสังกัดศาลยุติธรรม และใช้ชื่อศาลว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีทางบัญชี” และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้ตัดคำว่า “ทาง” ออก

2) ประเด็นคำนิยาม

“คดีทางบัญชี” หมายความว่า คดีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำบัญชีงบประมาณแผ่นดิน ในลักษณะการปลอมแปลง ทำบัญชีเท็จ เงินขาดบัญชี

กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสมทั้งหมดเห็นด้วยกับคำนิยาม และมีความเห็นให้เพิ่มเติม “การบัญชีในรูปแบบมาตรฐานการบัญชี”

“แผนกคดีทางบัญชี” หมายความว่า แผนกคดีในศาลอาญาที่พิจารณาคดีทางบัญชี

กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสมทั้งหมดเห็นด้วยกับคำนิยามนี้

“การไต่สวน” หมายความว่า การพิจารณาพิพากษาคดี โดยที่ศาลตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ศาลจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร

กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสม เห็นด้วยกับคำนิยามนี้ แต่มีกลุ่มผสมจำนวน 1 กลุ่มเห็นควรให้ตัดออก

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ลงบัญชีรายรับรายจ่ายของหน่วยรับตรวจ

กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสม เห็นด้วยกับคำนิยามนี้ แต่ทุกกลุ่มมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยเห็นควรกำหนด “ผู้ถูกกล่าวหา” ครอบคลุมผู้ตรวจสอบ และผู้มีอำนาจอนุมัติด้วย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

“ผู้พิพากษาสมทบ” หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกาให้เป็นองค์คณะร่วมกับผู้พิพากษาในการพิจารณา พิพากษาคดีทางบัญชีของศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี

กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสม เห็นด้วยกับคำนิยามนี้ แต่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มข้อความ “ให้มีประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี อาจจะจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ในอนาคต”

“เขตอำนาจศาล” หมายความว่า พื้นที่และอำนาจของศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสม เห็นสอดคล้องกันกับคำนิยามนี้

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

(1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม

(2) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

(3) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น

(4) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและตามกฎหมายอื่น

(5) ทุณฑมนเวียน

(6) หน่วยงานอื่นของรัฐ

(7) หน่วยงานที่รัฐมิได้จัดตั้งขึ้นแต่ได้รับเงินอุดหนุน หรือกิจการที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สิน ลงทุนจากหน่วยรับตรวจตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (6) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับเงินอุดหนุน หรือกิจการ ดังกล่าว

(8) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ หรือที่มี กฎหมายกำหนดให้มีสิทธิร้องขอให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ

มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 2 กลุ่ม เห็นด้วยกับคำนิยามนี้ ส่วนกลุ่มเฉพาะจำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มผสมอีก 2 กลุ่ม เห็นควรให้ตัดออก

นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เพิ่มคำนิยามคำว่า “ผู้พิพากษา”

3) ประเด็น ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณาพิพากษา

ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย

(1) คดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 1 กลุ่ม เห็นด้วยกับประเภทคดีนี้ แต่กลุ่มเฉพาะจำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มผสมอีก 3 กลุ่ม เห็นควรให้ตัดออก

(2) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดังตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 1 กลุ่ม เห็นด้วยกับประเภทคดีนี้ แต่กลุ่มเฉพาะจำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มผสมอีก 3 กลุ่ม เห็นควรให้ตัดออก

(3) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้

(4) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

(5) คดีทางบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

(6) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158

(7) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 เช่น การปลอมใบเสร็จรับเงิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264

(8) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินให้น้อยกว่าจำนวนเงินที่ได้รับชำระ

(9) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154

ประเภทคดีลำดับที่ 3-9 ทั้งกลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นควรให้มีประเภทคดีนี้ทั้งหมด

(10) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341

มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 2 กลุ่ม เห็นด้วยกับประเภทคดีนี้ แต่กลุ่มเฉพาะจำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มผสมอีก 2 กลุ่ม เห็นควรให้ตัดออก

(11) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352

มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 2 กลุ่ม เห็นด้วยกับประเภทคดีนี้ แต่กลุ่มเฉพาะจำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มผสมอีก 2 กลุ่ม เห็นควรให้ตัดออก และมีความเห็นให้เพิ่มมาตรา 151 ความผิดต่อเจ้าพนักงานจัดการทรัพย์สินทางเสียหาย เช่น เป็นเจ้าหน้าที่จัดทำราคากลางสูง ทำให้ทางราชการเสียหาย และให้เพิ่มเติมมาตรา 157

4) ประเด็น องค์คณะผู้พิพากษา

(1) ในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีทุกศาลกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา จำนวน 3 คน คือ

(1.1) ผู้พิพากษาศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วย

(1.2) ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี จำนวน 1 คน

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วย

(2) ผู้พิพากษาสมทบ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษา จึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

(2.1) มีสัญชาติไทย

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบที่ต้องมีสัญชาติไทย

(2.2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับคุณสมบัติข้อนี้

(2.3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับ

อนุญาต

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับคุณสมบัติข้อนี้ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้ตัด “และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต”

(2.4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีที่มีประสบการณ์

ไม่น้อยกว่า 10 ปี

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับคุณสมบัติข้อนี้ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรเพิ่มคำว่า “ด้านการตรวจสอบบัญชีภาครัฐ”

(2.5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับคุณสมบัติข้อนี้

กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสม เห็นด้วย และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบให้ตัด (2.3) “และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” และเพิ่ม (2.4) ด้านการตรวจสอบบัญชีภาครัฐ

5) ประเด็น ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี โดยมีผู้พิพากษา จำนวน 2 นาย พิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบจำนวน 1 นาย

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับประเด็นนี้

6) ประเด็น เขตอำนาจศาล

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดย

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีกลางรับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชีของหน่วยรับตรวจในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดีความผิดทางบัญชีในแต่ละภูมิภาคตั้งอยู่ใน 9 ภูมิภาค

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับประเด็นนี้

7) ประเด็น ระบบการพิจารณา

ระบบการพิจารณาคดีใช้ระบบการไต่สวน โดยให้เป็นหน้าที่และอำนาจแก่ผู้พิพากษาในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทั้งปวงที่จำเป็น เรียกเอกสารได้ทุกประเภทจากทุกหน่วยงานรัฐ แม้จะเป็นเอกสารที่มีชั้นความลับ และเรียกพยานบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกคนมาให้การ หรือตอบข้อซักถามด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีมีอำนาจที่จะทำการคัดลอกเอกสารต่าง ๆ ที่เห็นว่าจำเป็นในการควบคุมตรวจสอบ และขอให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งเอกสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหน่วยงานนั้น ๆ มายังศาลเพื่อรับการตรวจสอบได้ และผู้พิพากษาที่รับผิดชอบสำนวนสามารถร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางเทคนิค และสามารถไปตรวจสอบด้วยตนเอง ณ ที่ทำการของหน่วยงานนั้น ๆ ได้

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับประเด็นนี้

8) ประเด็น กระบวนการพิจารณา

ผู้มีสิทธิฟ้อง

(1) สตง. มีสิทธิฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการ ในกรณีที่ สตง. ตรวจสอบพบการทุจริตจากการตรวจสอบบัญชีประจำปีงบประมาณ หรือจากการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 3 กลุ่ม เห็นด้วยกับการให้ สตง. มีสิทธิฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการ แต่กลุ่มผสมจำนวน 1 กลุ่ม ไม่เห็นด้วย

(2) ประชาชน มีสิทธิฟ้องในกรณีที่เป็นผู้เสียหาย จากการไม่ได้รับเงินจากหน่วยรับตรวจตามสิทธิที่ตนพึงได้รับ

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 3 กลุ่ม เห็นด้วยกับการให้ ประชาชนมีสิทธิฟ้อง แต่กลุ่มผสมจำนวน 1 กลุ่ม ไม่เห็นด้วย

(3) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

กลุ่มเฉพาะจำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 3 กลุ่ม เห็นด้วยกับการให้ ป.ป.ช. มีสิทธิฟ้อง แต่กลุ่มเฉพาะจำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 1 กลุ่ม ไม่เห็นด้วย

(4) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

กลุ่มเฉพาะจำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 3 กลุ่ม เห็นด้วยกับการให้ ป.ป.ท. มีสิทธิฟ้อง แต่กลุ่มเฉพาะจำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 1 กลุ่ม ไม่เห็นด้วย

การพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น

การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วย

การอุทธรณ์ และผลการอุทธรณ์

ให้คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้ในกรณีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง

การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ถือว่าคำพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วย และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น นำกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้เพิ่มความ “เท่าที่ไม่ขัดต่อระบบได้ส่วน”

9) ประเด็น การบังคับคดี

การบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและในส่วนการยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วย

การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่มิคำพิพากษาถึงที่สุด

การบังคับคดีข้างต้นให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งริบถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย

กลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วย

หน่วยงานบังคับคดี

พนักงานอัยการ

มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 3 กลุ่ม เห็นด้วยกับการให้พนักงานอัยการเป็นหน่วยงานบังคับคดี แต่มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 1 กลุ่ม ไม่เห็นด้วย

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 2 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 2 กลุ่ม เห็นด้วยกับการให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นหน่วยงานบังคับคดี แต่มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 2 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 2 กลุ่ม ไม่เห็นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 2 กลุ่ม เห็นด้วยกับการให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยงานบังคับคดี แต่มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 2 กลุ่ม ไม่เห็นด้วย

นอกจากนี้ มีความเห็นเพิ่มเติมโดยเห็นว่า ควรตัดคำว่า “หน่วยงานบังคับคดี” ออกเนื่องจากเป็นหน้าที่และอำนาจของกรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

กระบวนการบังคับคดี

(1) ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี

(2) เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาด

(3) มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าธรรมเนียมนิยมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี

มีกลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เห็นด้วย

สรุปผลคำตอบกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม

ประเด็นที่ 1 ชื่อศาล และ ศาลสังกัด

ควรจัดตั้งเป็นศาลในสังกัดศาลยุติธรรม และใช้ชื่อศาลว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี”

ประเด็นที่ 2 คำนิยาม

คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” ให้เพิ่มบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย ครอบคลุมผู้ตรวจสอบ และผู้มีอำนาจอนุมัติ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย หรือควรแก้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดคดีทางบัญชี

คำว่า “ผู้พิพากษาสมทบ” ให้เพิ่มประสบการณ์โดยให้มีประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี อาจจะจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ในอนาคต

ให้เพิ่มคำนิยาม ผู้พิพากษา

ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณาพิพากษา ตัดข้อ 1-2, 10-11 เหลือคดีดังต่อไปนี้

- 1) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้
- 2) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ
- 3) คดีทางบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานชกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147
- 4) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158
- 5) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 เช่น การปลอมใบเสร็จรับเงิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264
- 6) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินให้น้อยกว่าจำนวนเงินที่ได้รับชำระ
- 7) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154

8) เพิ่มข้อ 10 มาตรา 151 ความผิดต่อเจ้าพนักงานจัดการทรัพย์สินในทางเสียหาย

9) มาตรา 157

ประเด็นที่ 4 องค์กรและผู้พิพากษา

ให้ตัด 2.3 “และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” และเพิ่ม 2.4 ด้านการตรวจบัญชีภาครัฐ

ประเด็นที่ 5-7 เห็นด้วย

ประเด็นที่ 8-9 เห็นด้วย แต่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เมื่อเปรียบเทียบคำตอบแล้วได้จัดทำตารางเปรียบเทียบคำตอบได้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
ประเด็นที่ 1 ชื่อศาล และ ศาลสังกัด		
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี	1	0
ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ	4	4
ประเด็นที่ 2 คำนิยาม		
“คดีทางบัญชี”	4	4
“แผนกคดีทางบัญชี”	4	4
“การได้สวน”	4	3
“ผู้ถูกกล่าวหา”	4	4
“ผู้พิพากษาสมทบ”	4	4
“เขตอำนาจศาล”	4	4
“หน่วยรับตรวจ”	3	3
ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณา		
(1) คดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561	3	1
(2) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560	3	1
(3) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้	4	4
(4) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ	4	4
(5) คดีทางบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานชักชวนหรือกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147	4	4
(6) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158	4	4
(7) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161	4	4
(8) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162	4	4

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
(9) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154	4	4
(10) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341	3	2
(11) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานชกขอก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352	3	2
ประเด็นที่ 4 องค์คณะผู้พิพากษา		
(1) ในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีทุกศาลกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา จำนวน 3 คน คือ (1.1) ผู้พิพากษาศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน	4	4
(1.2) ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี จำนวน 1 คน	4	4
(2) ผู้พิพากษาสมทบ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษา จึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้		
(2.1) มีสัญชาติไทย	4	4
(2.2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์	4	4
(2.3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	4	4
(2.4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี	4	4
(2.5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี	4	4
ประเด็นที่ 5 ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ		
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี โดยมีผู้พิพากษา จำนวน 2 นาย พิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบจำนวน 1 นาย	4	4

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
ประเด็นที่ 6 เขตอำนาจศาล		
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดยศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีกลาง รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชีของหน่วยรับตรวจในส่วนกลางตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร	4	4
ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดีความผิดทางบัญชีในแต่ละภูมิภาคตั้งอยู่ใน 9 ภูมิภาค	4	4
ประเด็นที่ 7 ระบบการพิจารณา		
ระบบการพิจารณาคดีใช้ระบบการไต่สวน	4	4
ประเด็นที่ 8 กระบวนการพิจารณา		
ผู้มีสิทธิฟ้อง		
1. สตง. มีสิทธิฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการในกรณีที่ สตง. ตรวจสอบพบการทุจริตจากการตรวจสอบบัญชีประจำปีงบประมาณ หรือจากการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย	4	3
2. ประชาชน มีสิทธิฟ้องในกรณีที่เป็นผู้เสียหาย จากการไม่ได้รับเงินจากหน่วยรับตรวจตามสิทธิที่ตนพึงได้รับ	4	3
3. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย	3	3
4. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ	3	3

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย		
การพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้	4	4
การอุทธรณ์ และผลการอุทธรณ์ ให้คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้ในกรณีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ถือว่าคำพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด	4	4
ประเด็นที่ 9 การบังคับคดี		
การบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	4	4
การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งทีศาลสั่งยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด	4	4
หน่วยงานบังคับคดี		
พนักงานอัยการ	3	3
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	2	2
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	3	2
กระบวนการบังคับคดี	4	4
ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี	4	4

โครงสร้างรูปแบบการจัดตั้งศาลบัญชี	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานบังคับคดี	4	4
มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี	4	4

2. การเปรียบเทียบประเด็นโครงสร้างรูปแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีจากผลการวิจัยกับผลจากการทำ Co-Design

การวิจัยได้คำตอบประเด็น โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี เบื้องต้นจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 มาเป็นประเด็นในการจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) และได้คำตอบมาจากประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม ดังที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วนั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน จะเห็นว่าส่วนใหญ่ของประเด็นนั้นประชากรทั้งกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมมีความเห็นสอดคล้องกับประเด็นเบื้องต้น แต่ก็มีข้อแนะนำในบางประเด็น ที่เป็นประโยชน์

จากคำตอบดังกล่าวชี้ให้เห็นได้ว่า คำตอบที่ได้จากผลการวิจัยกับผลจากการทำ Co-Design เป็นไปตามเป้าหมายในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี และผลวิจัยที่ได้เป็นสาระสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบซึ่ง โครงสร้างของกฎหมาย และประเด็นสำคัญของกฎหมาย จะมีดังนี้

1) ประเด็นที่ 1 ชื่อศาล และ ศาลสังกัด

การวิจัยเสนอชื่อศาลไว้ 2 ชื่อ คือ ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี หรือ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีทางบัญชี

เนื่องจากเป็นศาลพิเศษสำหรับการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับคดีทางบัญชีของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ

โดยผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันว่าให้จัดตั้งเป็นศาลในสังกัดศาลยุติธรรม สังกัดศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และใช้ชื่อว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีทางบัญชี” ตัดคำว่า “ทาง” ออก เพื่อให้ชื่อมีความกระชับและเหมาะสม ดังนั้นชื่อสรุปของชื่อศาล คือ “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี”

2) ประเด็นที่ 2 คำนิยาม

การวิจัยเสนอคำนิยาม “คติทางบัญชี” หมายความว่า คติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำบัญชีงบประมาณแผ่นดินตามมาตรฐานวิชาชีพการทำบัญชีในลักษณะคติประเภทต่าง ๆ ในลักษณะการปลอมแปลง ทำบัญชีเท็จ เงินขาดบัญชี โดยผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกัน แต่มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติม “คติบัญชี” หมายความว่า คติเกี่ยวกับรูปแบบการทำบัญชีตามมาตรฐานวิชาชีพการทำบัญชีในลักษณะคติประเภทต่าง ๆ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผลการจัดทำ Co-Design ที่ให้เพิ่มเติมความหมายดังกล่าว เนื่องจากทำให้ความหมายชัดเจนขึ้น

การวิจัยเสนอคำนิยามเพิ่มเติม คือ

“แผนกคติบัญชี” หมายความว่า แผนกคติในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่พิจารณาคดีบัญชี ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัย

“การไต่สวน” หมายความว่า การพิจารณาพิพากษาคดี โดยที่ศาลตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ศาลจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญหรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ลงบัญชีรายรับรายจ่ายของหน่วยรับตรวจ

ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัย แต่เห็นควรเพิ่มความหมาย “ผู้ถูกกล่าวหา” โดยให้เพิ่มบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย ให้ครอบคลุมผู้ตรวจสอบ และผู้มีอำนาจอนุมัติด้วย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย และควรแก้ไขเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดคดีทางบัญชี โดยผู้วิจัยเห็นว่า ควรเพิ่มความหมาย “ผู้ถูกกล่าวหา” โดยให้เพิ่มบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและผู้ร่วมกระทำความผิด ให้ครอบคลุมผู้ตรวจสอบ และผู้มีอำนาจอนุมัติ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยเนื่องจากควรกำหนดความหมายให้ครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดคดีบัญชีซึ่งมีหน้าที่ลงบัญชีรายรับรายจ่ายของหน่วยรับตรวจ และให้หมายความรวมถึงบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและผู้ร่วมกระทำความผิด ผู้ตรวจสอบ และผู้มีอำนาจอนุมัติด้วย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

“ผู้พิพากษาสมทบ” หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกาให้เป็นผู้ร่วมปรึกษากับผู้พิพากษาในการพิจารณา พิพากษาคดีบัญชีของศาลอาญาแผนกคดีบัญชี ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัย แต่เห็นควรเพิ่มความหมาย “ผู้

พิพากษาสมทบ” โดยให้เพิ่มเติมข้อความ “ให้มีประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี” ผู้วิจัยเห็นด้วย เนื่องจากอาจจะจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ในอนาค

“ผู้พิพากษาสมทบ” หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี ที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกาให้เป็นองค์คณะร่วมกับผู้พิพากษาในการพิจารณา พิพากษาคดีบัญชีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี

การวิจัยเสนอคำนิยาม “เขตอำนาจศาล” หมายความว่า พื้นที่และอำนาจของศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัย

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

(1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม

(2) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

(3) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น

(4) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและตามกฎหมายอื่น

(5) ทูตหมุนเวียน

(6) หน่วยงานอื่นของรัฐ

(7) หน่วยงานที่รัฐมิได้จัดตั้งขึ้นแต่ได้รับเงินอุดหนุน หรือกิจการที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สิน ลงทุนจากหน่วยรับตรวจตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (6) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับเงินอุดหนุนหรือกิจการ ดังกล่าว

(8) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ หรือที่มีกฎหมายกำหนดให้มีสิทธิร้องขอให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ

ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัย

3) ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชีพิจารณาพิพากษา

การวิจัยเสนอประเภทคดีที่ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี พิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย

(1) คดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

(2) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดำพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

(3) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้

(4) คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

(5) คดีทางบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานชักยอดทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

(6) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158

(7) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 เช่น การปลอมใบเสร็จรับเงิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264

(8) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินให้น้อยกว่าจำนวนเงินที่ได้รับชำระ

(9) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154

(10) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341

(11) คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานชักยอด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352

ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นควรตัดข้อ 1 คดีทางบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และข้อ 2. คดีทางบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดังตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เนื่องจากเป็นคดีทางปกครอง มีวิธีปฏิบัติถ้าหน่วยงานของรัฐทำผิด สดง.ตรวจสอบก็ดำเนินการทางปกครอง และผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นควรตัดข้อ 10 คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 และข้อ 11 คดีทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานชักยอด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 เนื่องจากเป็นเรื่องการชักยอดหรือฉ้อโกงของเอกชน สามารถไปแจ้งความได้ เพราะเป็นความผิดต่อส่วนตัว และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมควรเจาะจงความผิดในส่วนของการผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และควรเพิ่มเติมประเภทคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 ความผิดต่อเจ้าพนักงานจัดการทรัพย์ในทางเสียหาย เช่น เป็นเจ้าหน้าที่จัดทำราคากลางสูง ทำให้ทางราชการเสียหาย และเพิ่มเติมประเภทคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

ผู้วิจัยเห็นว่าควรคงคดีในข้อ 1 และ ข้อ 2 ไว้ เนื่องจากเป็นกรณีที่มีความผิดทางอาญาได้และส่วนข้อ 10 และ ข้อ 11 ควรตัดออกเนื่องจากเป็นเรื่องการชักยอดหรือฉ้อโกงของเอกชน เป็นความผิดต่อส่วนตัวสามารถไปแจ้งความได้ และควรเพิ่มเติมประเภทคดีตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 151 ความผิดต่อเจ้าพนักงานจัดการทรัพย์สินในทางเสียหาย เช่น เป็นเจ้าหน้าที่จัดทำราคากลางสูง ทำให้ทางราชการเสียหาย และเพิ่มเติมประเภทคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี
พิจารณาพิพากษา มีดังต่อไปนี้

(1) คดีบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561
(2) คดีบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดำพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร
พัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

(3) คดีบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้
(4) คดีบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ
(5) คดีบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 147

(6) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตน
มีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158

(7) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา 161 เช่น การปลอมใบเสร็จรับเงิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264

(8) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา 162 เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินให้น้อยกว่า
จำนวนเงินที่ได้รับชำระ

(9) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากร
โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154

(10) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อเจ้าพนักงานจัดการทรัพย์สินในทางเสียหาย
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151

(11) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

4) ประเด็นที่ 4 องค์คณะผู้พิพากษา

(1) ในศาลอาญาแผนกคดีบัญชีทุกศาลกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา จำนวน 3 คน
คือ

(1.1) ผู้พิพากษาศาลอาญาแผนกคดีบัญชี ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ใน
ตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

(1.2) ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาแผนกคดีบัญชี จำนวน 1 คน

(2) ผู้พิพากษาสมทบ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษา จึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- 1) มีสัญชาติไทย
- 2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์
- 3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- 4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีที่มีประสบการณ์ไม่น้อย

กว่า 10 ปี

- 5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

การได้มาซึ่งผู้พิพากษาสมทบ ใช้วิธีการสรรหา

วาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ มีกำหนดเวลา 3 ปี และไม่สามารถดำรงตำแหน่ง ติดต่อกันได้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการสร้างอิทธิพลที่จะเกิดการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นผู้พิพากษาสมทบได้

ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัย และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้ตัด และเพิ่ม ข้อ 2

ตัด 3) “และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” และเพิ่ม 4) ด้านการตรวจบัญชีภาครัฐ ผู้วิจัยเห็นว่าควรคง “และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” ไว้ และเพิ่มข้อความใน 4) ด้านการตรวจบัญชีภาครัฐที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี

คุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- 1) มีสัญชาติไทย
- 2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์
- 3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- 4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีภาครัฐที่มีประสบการณ์

ไม่น้อยกว่า 10 ปี

- 5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

การได้มาซึ่งผู้พิพากษาสมทบ ใช้วิธีการสรรหา

วาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ มีกำหนดเวลา 3 ปี และไม่สามารถดำรงตำแหน่ง ติดต่อกันได้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการสร้างอิทธิพลที่จะเกิดการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นผู้พิพากษาสมทบได้

ประเด็นที่ 5 ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

ศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาแผนกคดีบัญชี โดยมีผู้พิพากษา จำนวน 2 นาย พิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชี ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบจำนวน 1 นาย

ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัยในประเด็นดังกล่าว

ประเด็นที่ 6 เขตอำนาจศาล

ศาลอาญาแผนกคดีบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาแผนกคดีบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดย

ศาลอาญาแผนกคดีบัญชีกลาง รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดบัญชีของหน่วยรับตรวจในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ศาลอาญาแผนกคดีบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดีความผิดบัญชีในแต่ละภูมิภาคตั้งอยู่ใน 9 ภูมิภาค

ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัยในประเด็นดังกล่าว

ประเด็นที่ 7 ระบบการพิจารณา

ระบบการพิจารณาคดีใช้ระบบการไต่สวน โดยให้เป็นหน้าที่และอำนาจแก่ผู้พิพากษาในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทั้งปวงที่จำเป็น เรียกเอกสารได้ทุกประเภทจากทุกหน่วยงานรัฐ แม้จะเป็นเอกสารที่มีชั้นความลับ และเรียกพยานบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนมาให้การ หรือตอบข้อซักถามด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร ศาลอาญาแผนกคดีบัญชีมีอำนาจที่จะทำการคัดลอกเอกสารต่าง ๆ ที่เห็นว่าจำเป็นในการควบคุมตรวจสอบ และขอให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งเอกสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหน่วยงานนั้น ๆ มายังศาลเพื่อรับการตรวจสอบได้ และผู้พิพากษาที่รับผิดชอบสามารถร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางเทคนิค และสามารถไปตรวจสอบด้วยตนเอง ณ ที่ทำการของหน่วยงานนั้น ๆ ได้

ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัยในประเด็นดังกล่าว

ประเด็นที่ 8 กระบวนการพิจารณา

ผู้มีสิทธิฟ้อง

1) สตง.มีสิทธิฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการ ในกรณีที่ สตง. ตรวจสอบพบการทุจริตจากการตรวจสอบบัญชีประจำปีงบประมาณ หรือจากการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

2) ประชาชน มีสิทธิฟ้องในกรณีที่เป็นผู้เสียหาย จากการไม่ได้รับเงินจากหน่วยรับตรวจตามสิทธิที่ตนพึงได้รับ

3) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

4) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

การพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น

การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีได้

การอุทธรณ์ และผลการอุทธรณ์

ให้คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีบัญชีได้ในกรณีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง

การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ถือว่าคำพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สิ้นสุด

ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัยในประเด็นดังกล่าว

ประเด็นที่ 9 การบังคับคดี

การบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและในส่วนการยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน

การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้พนักงานอัยการ หรือ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี มีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจาก พนักงานอัยการ

หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี

การบังคับคดีข้างต้นให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งทีศาลสั่งริบถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย

ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นเพิ่มเติมโดยเห็นว่า ควรตัดคำว่า “หน่วยงานบังคับคดี” ออก เนื่องจากเป็นหน้าที่และอำนาจของกรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยกับความเห็นดังกล่าว เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีหน่วยงาน โดยเฉพาะดำเนินการอยู่แล้ว

การบังคับคดี มีกระบวนการดังนี้

การบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและในส่วนการยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน

การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งทีศาลสั่งยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้กรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เป็นผู้ทำหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากพนักงานอัยการ หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี

การบังคับคดีข้างต้นให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งทีศาลสั่งริบถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย

ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัย ทั้ง 9 ประเด็น และมีความเห็นให้แก้ไขเพิ่มเติม สรุปเป็นประเด็นทั้งหมด 9 ประเด็น ดังนี้

1) ประเด็นที่ 1 ชื่อศาล และ ศาลสังกัด

กำหนดเป็นศาลในสังกัดศาลยุติธรรม สังกัดศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และใช้ชื่อว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี”

2) ประเด็นที่ 2 คำนิยาม

“คดีบัญชี” หมายความว่า คดีบัญชี หมายความว่า คดีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำบัญชีงบประมาณแผ่นดินตามมาตรฐานวิชาชีพการทำบัญชีในลักษณะคดีประเภทต่าง ๆ ในลักษณะการปลอมแปลง ทำบัญชีเท็จ เงินขาดบัญชี

“แผนกคดีบัญชี” หมายความว่า แผนกคดีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่พิจารณาคดีบัญชี ผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้วิจัย

“การไต่สวน” หมายความว่า การพิจารณาพิพากษาคดี โดยที่ศาลตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ศาลจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญหรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของกลุ่มได้ตามที่เห็นสมควร

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดคดีบัญชี ซึ่งมีหน้าที่ลงบัญชีรายรับรายจ่ายของหน่วยรับตรวจ และให้หมายความรวมถึงบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและผู้ร่วมกระทำความผิด ผู้ตรวจสอบ และผู้มีอำนาจอนุมัติด้วยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

“ผู้พิพากษาสมทบ” หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี ที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกาให้เป็นองค์คณะร่วมกับผู้พิพากษาในการพิจารณา พิพากษาคดีบัญชีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี

“เขตอำนาจศาล” หมายความว่า พื้นที่และอำนาจของศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

(1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม

(2) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

(3) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น

(4) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและตามกฎหมายอื่น

(5) ทูตหมุนเวียน

(6) หน่วยงานอื่นของรัฐ

(7) หน่วยงานที่รัฐมิได้จัดตั้งขึ้นแต่ได้รับเงินอุดหนุน หรือกิจการที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สิน ลงทุนจากหน่วยรับตรวจตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (6) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับเงินอุดหนุนหรือกิจการ ดังกล่าว

(8) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ หรือที่มี กฎหมายกำหนดให้มีสิทธิร้องขอให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจสอบ

ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พิจารณาพิพากษา มีดังต่อไปนี้

- (1) คดีบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561
- (2) คดีบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดำพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
- (3) คดีบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้
- (4) คดีบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ
- (5) คดีบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147
- (6) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตน มีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158
- (7) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 161 เช่น การปลอมใบเสร็จรับเงิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264
- (8) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 162 เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินให้น้อยกว่า จำนวนเงินที่ได้รับชำระ
- (9) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากร โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154
- (10) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อเจ้าพนักงานจัดการทรัพย์สินในทางเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151
- (11) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

ประเด็นที่ 4 องค์คณะผู้พิพากษา

(1) ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีทุกศาลกำหนดให้มี องค์คณะผู้พิพากษา จำนวน 3 คน คือ

(1.1) ผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี ซึ่งแต่งตั้ง จากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

(1.2) ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี จำนวน 1 คน

(2) ผู้พิพากษาสมทบ มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษา จึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- 1) มีสัญชาติไทย
- 2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์
- 3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- 4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีภาครัฐที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี

5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

การได้มาซึ่งผู้พิพากษาสมทบ ใช้วิธีการสรรหา

วาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ มีกำหนดเวลา 3 ปี และไม่สามารถดำรงตำแหน่ง ติดต่อกันได้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการสร้างอิทธิพลที่จะเกิดการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นผู้พิพากษาสมทบได้

ประเด็นที่ 5 ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบคดีบัญชีมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีบัญชี และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบคดีบัญชีโดยมีผู้พิพากษา จำนวน 2 นาย พิจารณาพิพากษาคดีบัญชี ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบจำนวน 1 นาย

ประเด็นที่ 6 เขตอำนาจศาล

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีมี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดย

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชีของหน่วยรับตรวจในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดีความผิดทางบัญชีในแต่ละภูมิภาค ตั้งอยู่ใน 9 ภูมิภาค คือ

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาคที่ 1 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสระบุรี

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาคที่ 2 ตั้งอยู่ที่จังหวัดระยอง

สุรินทร์	ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาคที่ 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัด
ขอนแก่น	ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาคที่ 4 ตั้งอยู่ที่จังหวัด
เชียงใหม่	ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาคที่ 5 ตั้งอยู่ที่จังหวัด
พิษณุโลก	ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาคที่ 6 ตั้งอยู่ที่จังหวัด
สมุทรสงคราม	ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาคที่ 7 ตั้งอยู่ที่จังหวัด
นครศรีธรรมราช	ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาคที่ 8 ตั้งอยู่ที่จังหวัด
สงขลา	ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาคที่ 9 ตั้งอยู่ที่จังหวัด

ประเด็นที่ 7 ระบบการพิจารณา

ระบบการพิจารณาคดีใช้ระบบการไต่สวน

ประเด็นที่ 8 กระบวนการพิจารณา

ผู้มีสิทธิฟ้อง

(1) สตง. มีสิทธิฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการ ในกรณีที่ สตง. ตรวจสอบพบการทุจริตจากการตรวจสอบบัญชีประจำปีงบประมาณ หรือจากการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

(2) ประชาชน มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ เป็นผู้เสียหาย จากการไม่ได้รับเงินจากหน่วยรับตรวจตามสิทธิที่ตนพึงได้รับ

(3) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

(4) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจาก สตง. หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

การพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น

การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีบัญชีได้

การอุทธรณ์ และผลการอุทธรณ์

ให้คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีบัญชีได้ในกรณีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง

การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทางบัญชีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ถือว่าคำพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

ประเด็นที่ 9 การบังคับคดี

การบังคับคดี มีกระบวนการดังนี้

การบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและในส่วนการยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน

การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้กรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เป็นผู้ทำหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจาก พนักงานอัยการ หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี

การบังคับคดีข้างต้นให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งริบถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย

3. การตรวจสอบการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี

การตรวจสอบและดำเนินคดีกับผู้กระทำการทุจริตงบประมาณแผ่นดินที่ได้จะได้นั้นขึ้นอยู่กับกรมกฎหมายจัดตั้งศาลเฉพาะที่มีผู้พิพากษาที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการทุจริตทางบัญชีของหน่วยงานรัฐ และสามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมได้ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีที่พิจารณาคดีโดยเฉพาะ

ดังกล่าวทำให้การดำเนินการล่าช้าที่ยังคงเป็นปัญหาที่ส่งผลให้บางครั้งไม่สามารถจะลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและสามารถใช้ช่องทางของกฎหมายให้พ้นผิดไปได้ ดังนั้นการวิจัยจึงได้จัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีซึ่งได้ทำการตรวจสอบหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมาย ดังนี้

3.1 ความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 77 ได้กำหนดว่า “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชนและดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง”

วรรคสอง “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบรวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอนเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้วรัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยเพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป”

วรรคสาม “รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่กำหนดให้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

จากกระบวนการจัดทำกฎหมายต้นแบบนี้เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของการจัดทำกฎหมายต้นแบบกับบทบัญญัติมาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้วพบว่ากฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีเป็นบทบัญญัติใหม่ที่มีความจำเป็นเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่จะกำหนดมาตรการการดำเนินการกรณีมีการทุจริตทางบัญชีของหน่วยงานรัฐ ที่รัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองเอาไว้แต่กลับไม่มีการบัญญัติการดำเนินการดังกล่าวไว้เลยเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพได้ จึงกล่าวได้ว่ากฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้ง

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

3.2 ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการ เป็นการตรากฎหมายที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี เป็นการตรากฎหมายที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ข้อ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบกับแผนปฏิรูปประเทศข้อ 3 กำหนดให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นประโยชน์กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีทางบัญชีของหน่วยงานรัฐที่เป็นศาลชำนาญพิเศษ พิจารณาเฉพาะคดีบัญชีของหน่วยงานรัฐเป็นการเฉพาะ มีผู้พิพากษาศาลาการที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับพิจารณาคดีทางบัญชี รวมทั้งมีผู้พิพากษาสมทบที่มาจากผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีของหน่วยงานภาครัฐเป็นการเฉพาะจะสามารถทำให้การพิจารณาคดีทุจริตเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ชัดเจน และมีความยุติธรรม

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มาตรา 7 กำหนดให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มาตรา 5 กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มาตรา 6 กำหนดให้มีแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อกำหนดกลไก วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ มาตรา 7 กำหนดให้แผนการปฏิรูปประเทศต้องประกอบด้วย แผนขั้นตอน กำหนดระยะเวลา การกำหนดหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่รับผิดชอบ ผลสัมฤทธิ์ การเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย มาตรา 8 กำหนดให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้าน (3) ด้านกฎหมาย มาตรา 11 กำหนดให้การจัดทำร่างแผนปฏิรูปประเทศให้ดำเนินการตามขั้นตอนและแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ฉบับวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบกับแผนปฏิรูปประเทศข้อ 3 กำหนดให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ซึ่งเป็นประโยชน์ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีที่เป็นศาลชำนาญพิเศษ พิจารณาเฉพาะคดีบัญชีเป็นการเฉพาะเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีความยุติธรรม

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีเป็นกฎหมายที่จัดทำขึ้นเพื่ออุดช่องว่างของปัญหาการพิจารณาคดีการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในการบังคับใช้จึงมีความสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

3.3 การตรวจสอบหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายขึ้นเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้คือ “โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย การเปิดเผยรับฟังผลความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน หลักเกณฑ์การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับระบบการพิจารณาคดี การพิจารณาคดี เพื่อการตรากฎหมายเป็นไปโดยละเอียดรอบคอบไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายภายหลังเมื่อกฎหมายมีผลบังคับแล้วเพื่อจัดทำ ออกแบบกฎหมายให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน ทั้งนี้ ตามนัยของมาตรา 77 ประกอบกับมาตรา 258 (ค) ด้านกฎหมาย (1) และ (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

การจัดทำกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เพื่อตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายตามหมวด 3 การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย มาตรา 21 บัญญัติว่า ให้หน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบและพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ 9 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยในกรณีที่มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วย

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีมีเนื้อหาสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังที่กล่าวมาแล้วใน 3.1

2) ต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2580)

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีมีเนื้อหาสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2580) ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 3.2

3) ต้องสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจน รวดเร็ว ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมต่อกระบวนการยุติธรรม ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพภายใต้หลักนิติธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Framework) ในหลักการประสิทธิภาพและหลักนิติธรรม

4) การยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชน

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี ถือเป็นการตรากฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ในกระบวนการยุติธรรมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และกฎหมายไม่มีลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินสมควรในทางกลับกัน ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี ถือเป็นกฎหมายที่บัญญัติให้มีความชัดเจนในการกำหนดรูปแบบกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีไปใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความรวดเร็ว ชัดเจน และเป็นการอำนวยความสะดวกให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างมีความเสมอภาค

5) ไม่ใช้ระบบอนุญาต เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนหรือมีกรณีจำเป็นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่จำเป็นต้องมีระบบอนุญาต การกำหนดระยะเวลาหรือขั้นตอนในการพิจารณาขึ้นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับระบบอนุญาตจึงไม่ขัดกับหลักเกณฑ์ข้อนี้

6) ไม่ใช้ระบบคณะกรรมการ เว้นแต่เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำกับ หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่นำระบบคณะกรรมการมาใช้ ให้ระบุให้ชัดเจนด้วยว่ามติของคณะกรรมการผูกพันหน่วยงานที่มีผู้แทนเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีไม่ได้มีการใช้ระบบคณะกรรมการมาใช้ในการกระบวนการพิจารณาคดีทางบัญชี

7) การมีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจให้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่เป็นสาระสำคัญไว้ในร่างกฎหมายให้ชัดเจน

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีไม่มีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

8) การกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดใด ให้คำนึงถึงลักษณะที่ดังต่อไปนี้

(1) การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม

(2) เป็นกรณีไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับลักษณะคุณสมบัติผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีและรูปแบบในกระบวนการพิจารณาคดีและระบบการพิจารณาคดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีที่มีเกิดจากการทุจริตทางการจัดทำบัญชีของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น โดยจัดทำเป็นกฎหมายที่จะสามารถพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

9) หลักเกณฑ์อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ยังไม่ปรากฏถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายอื่นที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนด

จากการตรวจสอบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีนั้น พบว่าการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีไม่ได้ขัดแย้งตามหลักเกณฑ์การจ้ทำร่างกฎหมายเพื่อตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายทั้ง 9 ข้อ แต่อย่างใด

4. การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี

หลักการสำคัญในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี คือ

1) การจัดรูปแบบขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินของสถาบันการตรวจสอบสูงสุดของประเทศทั่วโลกเป็นองค์กร 4 รูปแบบ คือ

(1) รูปแบบบุคคลคนเดียว (Westminster System) เป็นผู้นำองค์กร

(2) รูปแบบคณะกรรมการ (Board System)

(3) รูปแบบผสม (Hybrid) และ

(4) รูปแบบองค์กรตุลาการ (Napoleonic System) หรือ Court

ประเทศไทยมีการนำมาใช้แล้ว 3 รูปแบบ คือ รูปแบบบุคคลคนเดียวเป็นผู้นำองค์กร รูปแบบคณะกรรมการเป็นผู้นำองค์กร และรูปแบบผสมระหว่างบุคคลคนเดียวกับคณะกรรมการเป็นผู้นำองค์กร แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดพบว่ามิชอบเขตอำนาจหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดิน

เพื่อนำผู้กระทำความผิดไปลงโทษนั้นมีลักษณะของการดำเนินการที่ไม่เบ็ดเสร็จครบวงจรในการนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ การวิจัยจึงได้จัดทำรูปแบบขององค์กรตุลาการ

2) ศาลที่สังกัด การวิจัยไม่มีความประสงค์จะให้จัดตั้งเป็นศาลใหม่ เนื่องจากอาจต้องใช้งบประมาณแผ่นดินในการดำเนินการเป็นจำนวนมาก และต้องเพิ่มบุคลากรภาครัฐ ซึ่งส่งผลกระทบต่องบประมาณแผ่นดินเช่นเดียวกัน จึงเห็นควรใช้วิธีการเกลี่ยบุคลากรจากศาลอื่น

3) ในการตรวจสอบการทุจริตทางบัญชีภาครัฐต้องใช้นักการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ และ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบทางบัญชีภาครัฐ และเมื่อพบการทุจริตก็ดำเนินการตรวจสอบจนหาผู้กระทำความผิดได้ จึงน่าจะเป็นองค์กรที่มีอำนาจเสนอเรื่องต่อศาลให้พิจารณาพิพากษาคดีกับผู้กระทำความผิดได้

4) ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีทุจริตที่มีอยู่เดิม คือ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองการจัดตั้งศาลคดีบัญชีจึงควรเป็นแผนกหนึ่งในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

ตามหลักการที่กล่าวมานี้ การวิจัยจึงเห็นว่าศาลที่จะเกิดขึ้นใหม่ควรให้สังกัดที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และแยกออกมาเป็นแผนกคดีบัญชี และโดยเหตุที่มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 และมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแล้ว โดยมีพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 เป็นกฎหมายเฉพาะในการพิจารณาคดีอยู่แล้วดังนั้น เมื่อการวิจัยกำหนดหลักการให้ศาลที่จะเกิดขึ้นใหม่สังกัดศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ คำตอบของการวิจัย จึงเห็นควรให้เพิ่มเป็นแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยการเพิ่มบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่จะจัดทำใหม่เพื่อให้มีการปรับบทบัญญัติให้สอดคล้องกัน

จากหลักการนี้การวิจัยจึงนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีโดยการเพิ่มเติมหมวดในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559

การวิจัยได้นำคำตอบที่ได้มาจากกระบวนการวิจัยตามที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 และจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 และบทที่ 5 มาจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อให้เป็นกฎหมายที่สามารถจะใช้เป็นแบบอย่างหรือต้นแบบในการนำไปจัดทำเป็นกฎหมายใช้บังคับตามกระบวนการทางนิติบัญญัติ โดยมีโครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ดังนี้

4.1 โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี

โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 โดยการเพิ่มเติม คำนิยามในมาตรา 3 และเพิ่มเติมหมวด 3 ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี แยกเป็น 12 มาตรา

มาตรา 3 คำนิยาม

หมวด 3 ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี

(1) ชื่อศาลและศาลสังกัด มาตรา 17/1

(2) เขตอำนาจศาลมาตรา 17/2

(3) ประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พิจารณาพิพากษา
มาตรา 17/3

(4) องค์คณะผู้พิพากษา มาตรา 17/4

(5) คุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบ มาตรา 17/5

(6) ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ มาตรา 17/6

(7) ระบบการพิจารณา มาตรา 17/7

(8) กระบวนการพิจารณา มาตรา 17/8 ถึง มาตรา 17/10

(9) การบังคับคดี มาตรา 17/11

โครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีนี้จะนำไปสู่การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้วิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นกฎหมายต้นแบบที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น

4.2 หลักการและเหตุผล

เหตุผลในการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ “เนื่องจากการทุจริตและประพฤติมิชอบมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรง และก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการทุจริตทางบัญชีของหน่วยรับตรวจซึ่งจะมีพฤติการณ์ในการจัดทำบัญชีเท็จของเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ถูกกล่าวหา โดยการใช้กลอุบายหรือเป็นผู้มีความรู้ที่บุคคลโดยทั่วไปจะไม่สามารถพบว่ามี การทุจริตเงินงบประมาณแผ่นดินเกิดขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายต่อเงินงบประมาณแผ่นดิน การที่จะนำผู้กระทำความผิดดังกล่าวมาลงโทษ รัฐควรจะต้องศาลเฉพาะขึ้นมาวินิจฉัยพิจารณาคดีทำนองเดียวกับศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยผู้ที่จะมีเจตนาทุจริตเงินของรัฐไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ดังนั้น จึงสมควรจัดตั้งแผนกคดีบัญชี

ขึ้นมาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เหตุผลที่จัดตั้งเป็นแผนกในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เนื่องจากเป็นเรื่องการทุจริตในภาครัฐเช่นเดียวกับศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้การอำนวยความสะดวกธุรกรรมในคดีทางบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

4.3 ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี พ.ศ.

การร่างกฎหมายต้นแบบนี้จะเป็นกฎหมายที่บัญญัติเพิ่มเติมเป็นหมวดใหม่ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.2559 เนื่องจาก ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี ตามผลการวิจัยให้สังกัดศาลยุติธรรมและเป็นแผนกหนึ่งของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 5.4 (ดูตารางที่ 5.4)

ตารางที่ 5.4 ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
1	พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559”	คงเดิม	
2	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป	คงเดิม	
3	ในพระราชบัญญัตินี้ “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค “คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า คดีดังต่อไปนี้ ไม่	คงเดิม	

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>ว่าจะมีข้อหาหรือความผิดอื่น ที่ เกี่ยวข้องกันรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ ตาม</p> <p>(1) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษ เจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือ ความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ใน การยุติธรรมตามประมวล กฎหมายอาญา ความผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริต ต่อ หน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือ ความผิดอื่นอันเนื่องมาจากการ ประพฤติมิชอบ</p> <p>(2) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่ กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่ เกี่ยวเนื่องกับ ความผิดตาม (1) หรือกระทำความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอ ราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชน ร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ หรือ กฎหมายอื่นที่มีวัตถุประสงค์ใน การป้องกัน และปราบปรามการ ทุจริตหรือประพฤติมิชอบ</p>		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>(3) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลในความผิดเกี่ยวกับการเรียกรับ ขอมจะรับ หรือให้ขอให้รับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด หรือการใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใด ตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น</p> <p>(4) คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็น คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ</p> <p>(5) คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคล ตาม (1) ถึง (4) ไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้สมคบ</p> <p>(6) คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบหรือจงใจยื่นบัญชีและเอกสาร</p>		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>ดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้ง ให้ทราบ</p> <p>(7) คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตก เป็นของแผ่นดินเพราะเหตุรั่วราย ผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น ผิดปกติ</p> <p>(8) กรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนิน กระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งอย่าง ใดก่อนยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอ ตาม (1) ถึง (7)</p> <p>ความในวรรคหนึ่งมิให้รวมถึง</p> <p>(1) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาล ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(2) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาล เยาวชนและครอบครัวตาม กฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและ ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว</p> <p>“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ทุ จ ริ ต ต่ อ หน้ า ที่ ต า ม พ ร ะ ร าช บั ญ ญ ติ ป ร ะ ก อ บ ร ัฐ ธิ ร ร ม น ุ ญ ุ ว่า ด ้วย ค าร ป ็ อ ง กั น แ ล ะ ป ร าบ ป ร าม ค าร ทุ จ ริ ต</p>		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น “ประพฤติมิชอบ” หมายความว่า การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้น</p> <p>การปฏิบัติอย่างใดโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน</p> <p>“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และให้</p>		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>หมายความว่า รวมถึงเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>.....</p> <p>.....</p>		
4	ให้ประธานศาลฎีการักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้	คงเดิม	
หมวด 1 ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ			
5	<p>ให้จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบกลาง โดยยกฐานะ แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิ ชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาล อาญาชั้นเป็นศาลอาญาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบกลาง และจะ เปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดย พระราชกฤษฎีกา</p> <p>ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบกลางมีเขตตลอด กรุงเทพมหานคร จังหวัด สมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี แต่บรรดา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่</p>		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>เกิดขึ้นนอกเขตของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะยื่นฟ้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางก็ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางที่จะไม่รับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้</p> <p>ในกรณีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางรับคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตศาลไว้พิจารณาพิพากษา หรือได้รับโอนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจากศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคหรือศาลชั้นต้นอื่น</p> <p>ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ นอกเขตศาลได้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>ในกรณีที่ความผิดซึ่งเป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรไทย ให้ชำระคดีนั้นที่ศาลอาญาคดีทุจริตและ</p>		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	ประพฤติมิชอบกลาง แต่ถ้าการสอบสวนได้กระทำลงในท้องที่หนึ่งซึ่งอยู่ในเขตของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคใด ให้ชำระที่ศาลนั้นได้ด้วย		
6	ให้จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคขึ้น และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจศาลและกำหนดที่ตั้งศาลในเขตศาลนั้นไว้ด้วย		
7	ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ		
8	ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นไว้ด้วย		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
9	<p>ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ในความผิดที่เกี่ยวข้องกัน และบางกรรมไม่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะรับพิจารณาพิพากษาทุกกรรม หรือ ไม่รับพิจารณาพิพากษา เฉพาะกรรมใดกรรมหนึ่งหรือหลายกรรมที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้โจทก์แยกฟ้องเป็นคดีใหม่ยังศาลที่มีอำนาจก็ได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสะดวก และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมเป็นสำคัญ</p>		
10	<p>เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไว้พิจารณาพิพากษา</p>		
11	<p>ในกรณีที่มีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไม่ ไม่ว่าปัญหานั้นจะเกิดขึ้นในศาล</p>		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>อาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือศาลยุติธรรมอื่น ให้ศาลนั้นรอกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวแล้วเสนอปัญหานั้นให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด</p>		
12	<p>ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมและให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบโดยอนุโลม</p>		
13	<p>ในกรณีที่มีความจำเป็น ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอาจแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นอื่นดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีแทนก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลชั้นต้นที่ได้รับแต่งตั้งนำวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไปใช้บังคับแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้น</p>		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
14	การนั่งพิจารณาและการพิพากษาคดีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะกระทำในศาลนั้นเองหรือ ณ ศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลนั้นก็ได้ ในกรณีไปนั่งพิจารณาหรือพิพากษาคดีที่ศาลชั้นต้นอื่น จะให้เจ้าหน้าที่ธุรการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือของศาลชั้นต้นนั้นทำหน้าที่ช่วยเหลือในทางธุรการก็ได้		
15	ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจออกหมายอาญาและหมายใดๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติไว้		
หมวด 2 ผู้พิพากษาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ			
16	ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทุกศาล ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าคณะศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาล และผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่		

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี		
17	ในศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบกลางและศาล อาญาคดีทุจริตและประพฤติมิ ชอบภาค ให้มีอธิบดีผู้พิพากษา ศาลละหนึ่งคนกับให้มีรอง อธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อ ประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาล ยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบบริหารราชการศาล ยุติธรรมโดยความเห็นชอบของ ประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มี รองอธิบดีผู้พิพากษามากกว่า หนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนก็ได้		
หมวด 3 แผนกคดีบัญชี			
17/1	<u>ให้จัดตั้ง ศาลอาญาคดี ทุจริตและประพฤติมิ ชอบแผนกคดีบัญชี”</u>	เป็นการเพิ่มเติมหมวด เพื่อให้มีแผนกคดีบัญชี ในศาล เพื่อให้มีกฎหมายจัดตั้ง ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบแผนกคดี บัญชี

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบแผนกคดี บัญชีภูมิภาคที่ 1 ตั้งอยู่ที่ จังหวัดสระบุรี</u></p> <p><u>ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบแผนกคดี บัญชีภูมิภาคที่ 2 ตั้งอยู่ที่ จังหวัดระยอง</u></p> <p><u>ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบแผนกคดี บัญชีภูมิภาคที่ 3 ตั้งอยู่ที่ จังหวัดสุรินทร์</u></p> <p><u>ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบแผนกคดี บัญชีภูมิภาคที่ 4 ตั้งอยู่ที่ จังหวัดขอนแก่น</u></p> <p><u>ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบแผนกคดี บัญชีภูมิภาคที่ 5 ตั้งอยู่ที่ จังหวัดเชียงใหม่</u></p> <p><u>ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบแผนกคดี บัญชีภูมิภาคที่ 6 ตั้งอยู่ที่ จังหวัดพิษณุโลก</u></p> <p><u>ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบแผนกคดี</u></p>	

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
		<u>บัญชีภูมิภาคที่ 7 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสมุทรสงคราม</u> <u>ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาคที่ 8 ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช</u> ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดี <u>บัญชีภูมิภาคที่ 9 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสงขลา</u>	
17/3	<u>ประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีพิจารณาพิพากษา มีดังต่อไปนี้</u> <u>(1) คดีบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561</u> <u>(2) คดีบัญชีเกี่ยวกับ การ พั ส ค ต อ ม</u> <u>พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560</u>	เพื่อให้มีความชัดเจนในลักษณะของความผิด ที่จะอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีการจัดองค์กร

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>(3) คดีบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้</u></p> <p><u>(4) คดีบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ</u></p> <p><u>(5) คดีบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147</u></p> <p><u>(6) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158</u></p> <p><u>(7) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 และตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264</u></p>	

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
		<p><u>(8) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้อง</u> <u>กับความผิดฐานเข้า</u> <u>พนักงานทำเอกสารเท็จ</u> <u>ตามประมวลกฎหมาย</u> <u>อาญา มาตรา 162</u></p> <p><u>(9) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้อง</u> <u>กับความผิดฐานเข้า</u> <u>พนักงานเรียกเก็บเงิน</u> <u>หรือภาษีอากรโดยทุจริต</u> <u>ตามประมวลกฎหมาย</u> <u>อาญา มาตรา 154</u></p> <p><u>(10) คดีบัญชีที่</u> <u>เกี่ยวข้องกับความผิดต่อ</u> <u>เจ้าพนักงานจัดการทรัพย์สิน</u> <u>ในทางเสียหายตาม</u> <u>ประมวลกฎหมายอาญา</u> <u>มาตรา 151</u></p> <p><u>(11) คดีบัญชีที่</u> <u>เกี่ยวข้องกับความผิดตาม</u> <u>ประมวลกฎหมายอาญา</u> <u>มาตรา 157</u></p>	
17/4	<p><u>ในศาลอาญาคดีทุจริต</u> <u>และประพฤติมิชอบ</u> <u>แผนกคดีบัญชีทุกศาล</u> <u>กำหนดให้มีองค์คณะผู้</u> <u>พิพากษา จำนวน 3 คน</u> <u>คือ ผู้พิพากษาศาลอาญา</u></p>	<p>กำหนดให้มีผู้พิพากษา เพื่อพิจารณาพิพากษาคดี และกำหนดคุณสมบัติผู้ พิพากษาที่จะเข้ามาทำ หน้าที่พิจารณาพิพากษา คดี และเป็นการกำหนด</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<u>คดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีจำนวน 1 คน</u>	องค์คณะผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดี และให้เกิดความชัดเจนรวดเร็ว ยุติธรรม - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีการจัดองค์กร
17/5	<u>ผู้พิพากษาสมทบ ต้องมีคุณสมบัติ และ ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้</u> <u>(1) มีสัญชาติไทย</u> <u>(2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์</u> <u>(3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต</u> <u>(4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีภาครัฐที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี</u> <u>(5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือ</u>	เพื่อกำหนดคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบและวิธีการได้มา รวมทั้งวาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีการจัดองค์กร

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
		<u>บทพร่องในศีลธรรมอันดี</u>	
17/6	<u>ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีบัญชีและคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีโดยมีผู้พิพากษาจำนวน 2 นายพิจารณาพิพากษาคดีบัญชีร่วมกับผู้พิพากษาสมทบจำนวน 1 นาย</u>	เพื่อเป็นการวางกรอบหน้าที่และอำนาจศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีไม่ให้ซ้ำซ้อนกับศาลอื่น -ทฤษฎีอำนาจรัฐ -ทฤษฎีการจัดองค์กร
17/7	<u>ให้ระบบการพิจารณาคดีเป็นระบบการไต่สวน</u>	เพื่อให้ศาลได้ทำการค้นหาความจริง ก่อนที่จะทำการพิพากษา -หลักนิติรัฐ นิติธรรม
17/8	<u>ให้หน่วยงานหรือบุคคลต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี</u> <u>(1) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีสิทธิฟ้องโดยมอบให้สำนักงาน</u>	เพื่อเป็นการปฏิบัติในการยื่นฟ้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ให้เกิดความสับสนในกระบวนการก่อนการพิจารณาคดีของศาล - ทฤษฎีอำนาจรัฐ -ทฤษฎีการจัดองค์กร

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
		<p><u>อัยการสูงสุดดำเนินการ</u> <u>ในกรณีที่สำนักงานการ</u> <u>ตรวจเงินแผ่นดิน</u> <u>ตรวจสอบพบการทุจริต</u> <u>จากการตรวจสอบบัญชี</u> <u>ประจำปีงบประมาณ</u> <u>หรือจากการตรวจสอบ</u> <u>เรื่องร้องเรียนจาก</u> <u>ประชาชนผู้เสียหาย</u></p> <p>(2) <u>ประชาชน มีสิทธิ</u> <u>ฟ้องในกรณีที่เป็น</u> <u>ผู้เสียหาย จากการไม่ได้</u> <u>รับเงินจากหน่วยรับ</u> <u>ตรวจตามสิทธิที่ตนพึง</u> <u>ได้รับ</u></p> <p>(3) <u>สำนักงาน</u> <u>คณะกรรมการป้องกัน</u> <u>และปราบปรามการ</u> <u>ทุจริตแห่งชาติ มีสิทธิ</u> <u>ฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่อง</u> <u>แจ้งผลการตรวจสอบการ</u> <u>ทุจริตจากสำนักงานการ</u> <u>ตรวจเงินแผ่นดิน หรือ</u> <u>สำนักงานคณะกรรมการ</u> <u>ป้องกันและปราบปราม</u> <u>การทุจริตในภาครัฐ หรือ</u></p>	-หลักนิติรัฐ นิติธรรม

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
		<p><u>ได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย</u></p> <p>(4) <u>สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีสิทธิฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย</u></p>	
17/9	<p><u>การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้</u></p>	<p>เพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีสามารถพิจารณาคดีไปได้อย่างต่อเนื่อง และให้ศาลสามารถมีอำนาจในการบังคับคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเพื่อเป็นการกำหนดในการยื่นอุทธรณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ให้เกิดความสับสนในกระบวนการ</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
17/10	<p><u>ให้คู่ความสามารถ</u> <u>อุทธรณ์ ไปยังศาล</u> <u>อุทธรณ์แผนกคดีทุจริต</u> <u>และประพฤติมิชอบได้</u> <u>ในกรณีข้อกฎหมายและ</u> <u>ข้อเท็จจริง</u> <u>การพิจารณาและการชี้</u> <u>ขาดตัดสินคดีของศาล</u> <u>อุทธรณ์แผนกคดีทุจริต</u> <u>และประพฤติมิชอบให้</u> <u>นำบทบัญญัติแห่ง</u> <u>ประมวลกฎหมายวิธี</u> <u>พิจารณาความอาญา ว่า</u> <u>ด้วยการพิจารณาและการ</u> <u>ชี้ขาดตัดสินคดีในชั้น</u> <u>อุทธรณ์ มาใช้บังคับโดย</u> <u>อนุโลม และให้ถือว่าคำ</u> <u>พิพากษาคดีในชั้น</u> <u>อุทธรณ์ให้เป็นที่สุด</u></p>	<p>เพื่อให้กระบวนการ ทบทวนการพิพากษาของ ศาลศาลฎีกามีความ รวดเร็ว ชัดเจน และมี ความยุติธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีการจ้องค้ำกร - หลักนิติรัฐ นิติธรรม
17/11	<p><u>การบังคับตามคำ</u> <u>พิพากษา หรือคำสั่งใน</u> <u>ส่วนอาญาให้เป็นไปตาม</u> <u>ประมวลกฎหมายวิธี</u> <u>พิจารณาความอาญาและ</u> <u>ในส่วนการยึดทรัพย์หรือ</u> <u>ริบทรัพย์สันตกเป็นของ</u> <u>แผ่นดิน ให้เป็นไปตาม</u></p>	<p>เพื่อให้กระบวนการ พิจารณาคดีสามารถ พิจารณาคดีไปได้อย่าง ต่อเนื่อง และให้ศาล อาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบแผนกคดี บัญชีสามารถมีอำนาจใน</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
		<p><u>กฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน</u></p> <p><u>การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่มิคำพิพากษาถึงที่สุด และให้กรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจาก พนักงานอัยการหรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการ</u></p>	<p>การบังคับคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีการจัดองค์กร - หลักนิติรัฐ นิติธรรม

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
		<p><u>ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐ เรียกค่าฤชาธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี</u></p> <p><u>การบังคับคดีข้างต้นให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งริบถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย</u></p>	
บทเฉพาะกาล			
18	<p>ในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคยังไม่ได้เปิดทำการ ให้แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญา และศาลชั้นต้นอื่นยังคงมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอยู่ต่อไป</p>	<p>ในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ<u>แผนกคดีบัญชี</u>กลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ<u>แผนกคดีบัญชี</u>ภาคยังไม่ได้เปิดทำการ ให้<u>ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค</u> ยังคง</p>	<p>เป็นการปรับบทเฉพาะกาลเพื่อให้การพิจารณาคดีมีความต่อเนื่อง</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
		มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอยู่ต่อไป	
19	<p>เมื่อมีการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ต่อไป และให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาที่แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญาได้ดำเนินการไว้ก่อนวันเปิดทำการเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางนั้นด้วย</p> <p>บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง</p>	<p>เมื่อมีการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ<u>แผนกคดีบัญชี</u>กลาง ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ<u>แผนกคดีบัญชี</u> มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของ<u>ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง</u> ที่ค้างพิจารณาอยู่ต่อไป และให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาที่<u>ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง</u> ได้ดำเนินการไว้ก่อนวันเปิดทำการเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ<u>แผนกคดีบัญชี</u>กลางนั้นด้วย</p>	<p>เป็นการปรับบทเฉพาะกาลเพื่อให้การพิจารณาคดีมีความต่อเนื่อง</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	ให้ศาลชั้นต้นนั้นยังคงมีอำนาจ พิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ ต่อไปจนเสร็จ	บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของ ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบ <u>แผนกคดี</u> <u>บัญชี</u> กลาง ซึ่ง ค้าง พิจารณาอยู่ใน <u>ศาลอาญา</u> <u>คดีทุจริตและประพฤติ</u> <u>ชอบกลาง</u> ในวันเปิดทำ การของศาลอาญาคดี ทุจริตและประพฤติมิ ชอบ <u>แผนกคดีบัญชี</u> กลาง ให้ <u>ศาลอาญาคดีทุจริต</u> <u>และประพฤติมิชอบกลาง</u> ยังคงมีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีที่ค้างอยู่ ต่อไปจนเสร็จ	
20	ในวันเปิดทำการศาลอาญาคดี ทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ให้ผู้พิพากษาในศาลอาญาซึ่งมี อำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับคดี ทุจริตและประพฤติมิชอบของ เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ในศาล อาญาคดีทุจริตและประพฤติมิ	ในวันเปิดทำการศาล อาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบ <u>แผนกคดี</u> <u>บัญชี</u> กลาง ให้ผู้พิพากษา ใน <u>ศาลอาญาคดีทุจริต</u> <u>และประพฤติมิชอบกลาง</u> ซึ่ง มี อ ำ น า จ ห ้ น ำ ที่	เป็นการปรับบทเฉพาะ กาลเพื่อให้การพิจารณาคดีมีความต่อเนื่อง

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	ชอบกลางได้ต่อไปจนกว่าจะมีผู้ มาดำรงตำแหน่งตามพระ ธรรมนูญศาลยุติธรรม	เกี่ยวข้องกับคดีทุจริต และประพฤติมิชอบของ เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ ในศาลอาญาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบ <u>แผนกคดีบัญชี</u> กลางได้ ต่อไปจนกว่าจะมีผู้มา ดำรงตำแหน่งตามพระ ธรรมนูญศาลยุติธรรม	
21	ในระหว่างที่ศาลอาญาคดี ทุจริตและประพฤติมิชอบภาคยัง ไม่ได้เปิดทำการในท้องที่ใด ให้ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤ ติมิชอบกลางมีเขตในท้องที่นั้น ด้วยและโจทก์จะยื่นคำฟ้องต่อ ศาลชั้นต้นอื่นที่อยู่ในเขตท้องที่ ของศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบภาคนั้นเช่นเดียวกั การยื่นฟ้องคดีทั่วไปก็ได้ ให้ศาล ชั้นต้นที่โจทก์ยื่นฟ้องนั้นแจ้งไป ยังศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบกลาง เมื่อศาล อาญาคดีทุจริตและประพฤติมิ ชอบกลางรับคดีนั้นไว้แล้วจะ ออกไปทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณา และพิพากษาคดี ณ	ในระหว่างที่ศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิ ชอบ <u>แผนกคดีบัญชี</u> ภาค ยังไม่ได้เปิดทำการใน ท้องที่ใด ให้ศาลอาญาคดี ทุจริตและประพฤติมิ ชอบกลางมีเขตในท้องที่ นั้นด้วยและโจทก์จะยื่น คำฟ้องต่อ <u>ศาลอาญาคดี ทุจริตและประพฤติมิ ชอบภาค</u> ที่อยู่ในเขต ท้องที่ของศาลอาญาคดี ทุจริตและประพฤติมิ ชอบ <u>แผนกคดีบัญชี</u> ภาค นั้นเช่นเดียวกับการยื่น ฟ้องคดีทั่วไปก็ได้ ให้ <u>ศาลอาญาคดีทุจริตและ</u>	เป็นการปรับบทเฉพาะ กาลเพื่อให้การพิจารณา คดีมีความต่อเนื่อง

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
	<p>ศาลชั้นต้นแห่งท้องที่นั้น หรือจะกำหนดให้ทำการไต่สวนมูลฟ้องนั่งพิจารณา และพิพากษาคดี ณ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางก็ได้ตามที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะเห็นสมควร</p> <p>ให้ศาลชั้นต้นอื่นตามวรรคหนึ่งมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับการขอคัดฟ้อง การออกหมายจับ และการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้</p>	<p><u>ประพฤติมิชอบภาคที่</u> โจทก์ยื่นฟ้องนั้นแจ้งไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ <u>แผนกคดีบัญชี</u>กลาง เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ<u>แผนกคดีบัญชี</u>กลางรับคดีนั้นไว้แล้วจะออกไปทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณา และพิพากษาคดี ณ <u>ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค</u>แห่งท้องที่นั้น หรือจะกำหนดให้ทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณา และพิพากษาคดี ณ <u>ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค</u>ก็ได้ตามที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ<u>แผนกคดีบัญชี</u>กลางจะเห็นสมควร</p> <p>ให้<u>ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค</u>ตามวรรคหนึ่งมีอำนาจ</p>	

มาตรา	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พ.ศ. 2559	กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม	หลักการและเหตุผล
		พิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับการขอคัดฟ้องการออกหมายจับ และการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้	
22	บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นนั้น แล้วแต่กรณี ยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ	บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ <u>แผนกคดีบัญชี</u> ภาคซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ <u>แผนกคดีบัญชี</u> กลาง หรือศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ <u>แผนกคดีบัญชี</u> ภาคให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ <u>แผนกคดีบัญชี</u> กลางหรือศาลชั้นต้นนั้น แล้วแต่กรณี ยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ	เป็นการปรับบทเฉพาะกาลเพื่อให้การพิจารณาคดีมีความต่อเนื่อง

5. การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

จากผลการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดทำ Co-Design นำมาวิเคราะห์และนำคำตอบที่ได้มาจัดทำเป็นร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี แต่เพื่อที่จะทำให้อกฎหมายที่ยกร่างมานั้นมีความสมบูรณ์ จึงได้มีการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) ซึ่งการสัมมนารับฟังความคิดเห็นเป็นขั้นตอนหนึ่งของการวิจัย โดยการนำเอาร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีมานำเสนอให้ประชากรที่เกี่ยวข้องได้ร่วมรับฟังและมีส่วนร่วมวิพากษ์ (Comment) ผลการวิจัย แสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งแนะนำ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์เพื่อการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ร่างกฎหมายต้นแบบซึ่งได้จากผลการวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิจัยนี้ได้จัดทำการสัมมนารับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 เวลา 13.00 -16.30 น. ณ ห้องบอลรูมบี ชั้น 2 โรงแรมมารวย การ์เด้นท์ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นที่เป็นประชากรที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้พิพากษาข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนกลาง ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนภูมิภาค ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ข้าราชการสำนักงานศาลปกครอง กรรมการสภาผู้แทนราษฎร นักวิชาการ นักกฎหมาย ทนายความ และองค์กรภาคประชาชนต่อต้านการทุจริต จำนวน 33 คน

ภาพประกอบที่ 5.10 ผู้เข้าร่วมการสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

ภาพประกอบที่ 5.11 การจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น Hearing

ภาพประกอบที่ 5.12 ผู้ร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็น

ภาพประกอบที่ 5.13 ผู้ร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็น

ในการเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นนั้น ประชากรที่เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นได้ร่วมวิพากษ์ (Comment) และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงให้คำตอบที่สมบูรณ์มากที่สุดเพื่อเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยมีกระบวนการดำเนินการ Hearing ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนของกระบวนการดำเนินการ Hearing คือ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการทำ Hearing แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่นำมาใช้วิเคราะห์ วิเคราะห์การวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย บทบัญญัติของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชีรายมาตรา โดยใช้ Power Point ประกอบการนำเสนอ

ผลของการวิพากษ์และข้อเสนอแนะจากประชากรผู้เข้าร่วมสัมมนารับฟังความคิดเห็น ได้ประเด็นที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้เป็นกฎหมายที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนี้

การวิจัยกำหนดให้กฎหมายที่จัดทำขึ้นมานี้เป็นหมวดหนึ่งของ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ชื่อ หมวดแผนกคดีบัญชี เป็นการจัดตั้งแผนกคดีบัญชี เป็นแผนกเฉพาะที่มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตของหน่วยงานรัฐ และ

คดีบัญชี คือ คดีทุจริตของหน่วยงานรัฐ ซึ่งหากจัดตั้งเป็นแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งจะเป็นศาลชำนาญพิเศษจะทำให้เกิดความรวดเร็วในการพิจารณาพิพากษาคดีบัญชี เนื่องจากเป็นศาลที่มีผู้พิพากษาที่มีความเชี่ยวชาญในการพิจารณาพิพากษาคดีของหน่วยงานรัฐ และแผนกคดีบัญชีจะมีผู้พิพากษาสมทบที่มีความเชี่ยวชาญในการพิจารณาพิพากษาคดีบัญชี จึงควรจะรวมอยู่ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

ข้อค้นพบผลการวิจัยที่นำเสนอเป็นโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลบัญชี แยกเป็น 1 หมวด รวม 12 มาตรา

เพิ่มเติมมาตรา 3 คำนิยาม

เพิ่มเติมหมวด 3 ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี

- 1) การจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ มาตรา 17/1
- 2) เขตอำนาจศาล มาตรา 17/2
- 3) ประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พิจารณาพิพากษา มาตรา 17/3
- 4) องค์คณะผู้พิพากษา มาตรา 17/4
- 5) คุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบ มาตรา 17/5
- 6) ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ มาตรา 17/6
- 7) ระบบการพิจารณา มาตรา 17/7
- 8) กระบวนการพิจารณา มาตรา 17/8 ถึง มาตรา 17/10
- 9) การบังคับคดี มาตรา 17/11

ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นนั้นนำไปสู่การวิพากษ์ของผู้เข้าร่วมสัมมนาซึ่งฟังความคิดเห็น Hearing ในการรับฟังความคิดเห็นที่มีตัวแทนจากผู้พิพากษา กรรมการสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนกลาง ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนภูมิภาค ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการสำนักงานศาลปกครอง นักวิชาการ นักกฎหมาย ทนายความ และองค์กรภาคประชาชนต่อต้านการทุจริต ได้ทำการวิพากษ์ และได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือข้อวิจัยน่าจะเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แต่ในบทบัญญัติจะเป็นหมวด 3 แผนกคดีบัญชี เนื่องจากมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแล้ว กฎหมายต้นแบบที่จัดทำขึ้นมานี้จึงเป็นเพียงการเพิ่มหมวดในกฎหมายเท่านั้น ข้อวิพากษ์และข้อแนะนำอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายมี ดังนี้

1) มาตรา 3 คำนิยาม

คำนิยามที่คงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง มี คำว่า “คดีบัญชี” “แผนกคดีบัญชี” “ผู้ถูกกล่าวหา” “เขตอำนาจศาล” “หน่วยรับตรวจ”

คำนิยามที่ผู้วิพากษ์แนะนำให้ปรับปรุงและเพิ่มเติม โดยเปลี่ยนจากคำว่า “ประสบการณ์สูงด้านการจัดทำบัญชี” เป็น “ประสบการณ์สูงด้านการตรวจสอบบัญชี” และเพิ่มคำนิยาม “ผู้เสียหาย”

“ผู้พิพากษาสมทบ” หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการตรวจสอบบัญชีที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกาให้เป็นผู้ร่วมกับผู้พิพากษาในการพิจารณา พิพากษาคดีบัญชีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายจากคดีบัญชี

2) มาตรา 17/2 เป็นเรื่องเขตอำนาจศาล ผู้วิพากษ์แนะนำให้ตัด ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาคทั้ง 9 ภาค ในวาระสามออก และใช้คำว่า “การเปิดทำการและอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาคเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศาล”

หมวด 3 แผนกคดีบัญชี

มาตรา 17/2 ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดย

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดบัญชีของหน่วยรับตรวจในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดีความผิดบัญชีในแต่ละภูมิภาค การเปิดทำการและอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาคให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศาล

3) มาตรา 17/5 เป็นเรื่องคุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบ ผู้วิพากษ์แนะนำให้ปรับปรุงและเพิ่มเติม คุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบ โดยควรเพิ่ม “ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษ” และ มีเงื่อนไข “ต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่ศาลยุติธรรมกำหนด” เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญ ในการทำหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบ และเพิ่มเติม “วาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ มีกำหนดเวลา 3 ปี”

มาตรา 17/5 เป็นเรื่องคุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบ คุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์
- (3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- (4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีภาครัฐที่มีประสบการณ์ ไม่น้อยกว่า 10 ปี

(5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(6) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา

(8) ต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่ศาลยุติธรรมกำหนด

การได้มาซึ่งผู้พิพากษาสมทบ ใช้วิธีการสรรหา

วาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ มีกำหนดเวลา 3 ปี และไม่สามารถดำรง ตำแหน่ง ติดต่อกันได้

4) มาตรา 17/7 ระบบการไต่สวนให้ตัดออกเพราะมีการใช้ระบบการไต่สวนใน กฎหมายฉบับนี้แล้ว

5) มาตรา 17/8 เป็นเรื่องกระบวนการพิจารณา ผู้วิพากษ์แนะนำให้เปลี่ยนคำว่า “มีสิทธิฟ้อง” เป็น “มีอำนาจฟ้อง” และเห็นควรเพิ่ม (5) ระบุในกฎกระทรวงให้เพิ่มบุคคลที่มี อำนาจฟ้องคดีบัญชีให้ฟ้องได้ในอนาคต เพื่อให้เกิดความยุติธรรมและไม่ให้เกิดความเสียหายใน อนาคต

มาตรา 17/8 ให้หน่วยงานหรือบุคคลต่อไปนี้เป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี

(1) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการ สูงสุดดำเนินการ ในกรณีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบพบการทุจริตจากการ ตรวจสอบบัญชีประจำปีงบประมาณ หรือจากการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

(2) ประชาชน มีอำนาจฟ้องในกรณีที่เป็นผู้เสียหาย จากการไม่ได้รับเงินจากหน่วย รับตรวจตามสิทธิที่ตนพึงได้รับ

(3) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจฟ้อง ในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

(4) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีอำนาจฟ้องในกรณีที่ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

(5) หน่วยงานหรือบุคคลตามที่ระบุในกฎกระทรวง

6) มาตรา 17/9 เป็นเรื่องการพิจารณาและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น ผู้วิพากษ์แนะนำให้ตัดคำว่า “และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้”

มาตรา 17/9 การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

7) มาตรา 17/10 วรรคแรก เป็นเรื่องการอุทธรณ์ และผลการอุทธรณ์ ผู้วิพากษ์แนะนำให้ตัดคำว่า “สามารถ” ออกจากบทบัญญัติ “ให้คู่ความสามารถอุทธรณ์”

มาตรา 17/10 ให้คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ในกรณีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง

6. ร่างการพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

ในการยกร่างการพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางนี้ ได้นำเอาข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะจากประชาชนซึ่งเข้าร่วมสัมมนารับฟังความคิดเห็นซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยและได้ดำเนินการปรับปรุงร่างกฎหมายฉบับนี้อีกครั้งจนได้ข้อยูติเป็นการพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ซึ่งได้ผ่านการวิเคราะห์หลักเกณฑ์ในการจัดทำกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 แล้ว ดังนั้น ร่างของกฎหมายการพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง จึงเป็นการเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 รวม 12 มาตรา แยกเป็น

1) เพิ่มเติมคำนิยามในมาตรา 3 คำว่า “คดีบัญชี” “แผนกคดีบัญชี” “ผู้ถูกกล่าวหา” “ผู้พิพากษาสมทบ” “เขตอำนาจศาล” “หน่วยรับตรวจ” “ผู้เสียหาย”

2) เพิ่มหมวด 3 แผนกคดีบัญชี

(1) ชื่อศาลและศาลสังกัด มาตรา 17/1

(2) เขตอำนาจศาล มาตรา 17/2

(3) ประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พิจารณาพิพากษา มาตรา 17/3

(4) องค์คณะผู้พิพากษา มาตรา 17/4

(5) คุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบ มาตรา 17/5

(6) ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ มาตรา 17/6

(7) กระบวนการพิจารณา มาตรา 17/7 ถึง มาตรา 17/9

(8) การบังคับคดี มาตรา 17/10

ปรับแก้บทเฉพาะกาล

เปลี่ยนคำว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” เป็น “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี” และเปลี่ยนคำว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค” เป็น “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาค”

(ร่าง)

**พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริต
และประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 (ฉบับที่ 1) พ.ศ.**

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 (ฉบับที่ 1) พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นคำนิยามต่อท้ายคำนิยาม “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559

“คดีบัญชี” หมายความว่า คดีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำบัญชีงบประมาณแผ่นดินตามมาตรฐานวิชาชีพการทำบัญชีในลักษณะคดีประเภทต่าง ๆ ในลักษณะการปลอมแปลง ทำบัญชีเท็จ เงินขาดบัญชี

“แผนกคดีบัญชี” หมายความว่า แผนกคดีในศาลอาญาที่พิจารณาคดีบัญชี

“เงินงบประมาณ” หมายความว่า เงินในงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดคดีบัญชี ซึ่งมีหน้าที่ลงบัญชีรายรับรายจ่ายของหน่วยรับตรวจ และให้หมายความรวมถึงบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและผู้ร่วมกระทำความผิด ผู้ตรวจสอบ และผู้มีอำนาจอนุมัติด้วย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

“ผู้พิพากษาสมทบ” หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการตรวจสอบบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี ที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกาให้เป็นองค์คณะร่วมกับผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีพิพากษาคดีบัญชีของศาลอาญาแผนกคดีบัญชี

“เขตอำนาจศาล” หมายความว่า พื้นที่และอำนาจของศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

(1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม

(2) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

(3) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น

(4) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและตามกฎหมายอื่น

(5) ทนุหมุนเวียน

(6) หน่วยงานอื่นของรัฐ

(7) หน่วยงานที่รัฐมิได้จัดตั้งขึ้นแต่ได้รับเงินอุดหนุน หรือกิจการที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สิน ลงทุนจากหน่วยรับตรวจตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (6) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับเงินอุดหนุน หรือกิจการ ดังกล่าว

(8) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบ หรือที่มีกฎหมายกำหนดให้มีสิทธิร้องขอให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายจากคดีบัญชี”

มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559

หมวด 3

แผนกคดีบัญชี

มาตรา 17/1 ให้จัดตั้งแผนกคดีบัญชีขึ้นในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

มาตรา 17/2 ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดย

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดบัญชีของหน่วยรับตรวจในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดีความผิดบัญชีในแต่ละภูมิภาค การเปิดทำการและอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาคให้ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศาล

มาตรา 17/3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พิจารณาพิพากษา มีดังต่อไปนี้

- (1) คดีบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561
- (2) คดีบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดำพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560
- (3) คดีบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้
- (4) คดีบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ
- (5) คดีบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147
- (6) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158
- (7) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 และตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264
- (8) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162
- (9) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154
- (10) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อเจ้าพนักงานจัดการทรัพย์ในทางเสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151
- (11) คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

มาตรา 17/4 ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีทุกศาลกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา จำนวน 3 คน คือ

ผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

ผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีจำนวน 1 คน

มาตรา 17/5 ผู้พิพากษาสมทบ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์
- (3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการตรวจสอบบัญชีภาครัฐที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี

(5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(6) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) ไม่เป็นผู้ต้องหา หรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา

การได้มาซึ่งผู้พิพากษาสมทบ ใช้วิธีการสรรหา

วาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ มีกำหนดเวลา 3 ปี และไม่สามารถดำรงตำแหน่ง ติดต่อกันได้

มาตรา 17/6 ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีบัญชี และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีโดยมีผู้พิพากษา จำนวน 2 นาย พิจารณาพิพากษาคดีบัญชี ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบจำนวน 1 นาย

มาตรา 17/7 ให้นำหน่วยงานหรือบุคคลต่อไปนี้เป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี

(1) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการ ในกรณีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบพบการทุจริตจากการตรวจสอบบัญชีประจำปีงบประมาณ หรือจากการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

(2) ประชาชน มีอำนาจฟ้องในกรณีที่ เป็นผู้เสียหาย จากการไม่ได้รับเงินจากหน่วยรับตรวจตามสิทธิที่ตนพึงได้รับ

(3) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจฟ้องในกรณีที่ ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

(4) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีอำนาจฟ้องในกรณีที่ ได้รับเรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการทุจริตจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้เสียหาย

มาตรา 17/8 การพิจารณาคดีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้

มาตรา 17/9 ให้คู่ความอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ในกรณีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง

การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ถือว่าคำพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา 17/10 การบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและในส่วนการยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน

การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งยึดทรัพย์หรือริบทรัพย์สินหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้กรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เป็นผู้ทำหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจาก พนักงานอัยการ หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกบังคับคดี

การบังคับคดีข้างต้นให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งริบถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย”

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในบทเฉพาะกาล มาตรา 18 ถึงมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

บทเฉพาะกาล

มาตรา 18 ในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาคยังไม่ได้เปิดทำการ ให้ศาลอาญาคดีทุจริต

และประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ยังคงมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอยู่ต่อไป

มาตรา 19 เมื่อมีการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางที่ค้างพิจารณาอยู่ต่อไป และให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางได้ดำเนินการไว้ก่อนวันเปิดทำการเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลางนั้นด้วย

บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ

มาตรา 20 ในวันเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง ให้ผู้พิพากษาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลางได้ต่อไปจนกว่าจะมีผู้มาดำรงตำแหน่งตามพระธรรมนูญศาล

มาตรา 21 ในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาคยังไม่ได้เปิดทำการในท้องที่ใด ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีเขตในท้องที่นั้นด้วยและโจทก์จะยื่นคำฟ้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาคนั้นเช่นเดียวกับการยื่นฟ้องคดีทั่วไปก็ได้ ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคที่โจทก์ยื่นฟ้องนั้นแจ้งไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลางรับคดีนั้นไว้แล้วจะออกไปทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณา และพิพากษาคดี ณ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคแห่งท้องที่นั้น หรือจะกำหนดให้ทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณา และพิพากษาคดี ณ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคก็ได้ตามที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลางจะเห็นสมควร

ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคตามวรรคหนึ่งมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับการขอคัดฟ้อง การออกหมายขัง และการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้

มาตรา 22 บรรดาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาคซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลางหรือศาลชั้นต้นใดในวันเปิดทำการของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดี

บัญชีภาค ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลางหรือศาลชั้นต้นนั้น แล้วแต่กรณี ยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

เหตุผลในการปรับปรุงแก้ไข

หมายเหตุ : เนื่องจากการทุจริตและประพฤติมิชอบมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรง และก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะ การทุจริตทางบัญชีของหน่วยรับตรวจ ซึ่งจะมีพฤติการณ์ในการจัดทำบัญชีเท็จของเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ถูกกล่าวหา โดยการใช้งบลอบายหรือเป็นผู้มีความรู้ที่บุคคลโดยทั่วไปจะไม่ทราบว่ามี การทุจริตเงินงบประมาณแผ่นดินเกิดขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายต่อเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก การที่จะนำผู้กระทำความผิดที่มีเจตนาทุจริตเงินของรัฐไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวดังกล่าวมาลงโทษ รัฐควรจัดตั้งศาลเฉพาะขึ้นมาวินิจฉัยพิจารณาคดีทำนองเดียวกับศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบดังนั้น จึงสมควรจัดตั้งแผนกคดีบัญชี ขึ้นมาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เหตุผลที่จัดตั้งเป็นแผนกในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เนื่องจากเป็นเรื่องการทุจริตในภาครัฐเช่นเดียวกับศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้การอำนวยความสะดวกในคดีบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น”